

ИХТИРОЪКОРОН ДИПЛОМ ГИРИФТАНД!

Рӯзҳои 12-13 октябри соли 2018 бо ташаббуси Вазорати рушди иқтисод ва савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Муассисаи давлатии Маркази миллии патенту иттилоот даври ҷамъбасти "Фестивалозмуни ҷумҳуриявии наварон ва ихтироқорони наврава ва ҷавон" таҳти унвони "Ҷавонан-созандагони Ватан"-ро дар толори маҷлисоғи Китобхонаи миллии Тоҷи-

кистон, баргузор гардид. Дар фестивалозмуни мазкур 430 нафар ихтироқор, барнома-соз ва лоиҳанависон аз шаҳру ноҳияҳои ҷумҳури даъват гардида буданд.

Фестивалозмуни мазкурро бо мақсади дастгирӣ ва иҷрои саривақтии дастури супоришҳои сиёсати инноватсионии Пешвои муаззми миллат Бонки миллӣ, Бонки Эсхата, ширкати АВЕСТО-гурӯҳ, Алиф Сармоя,

Сомон Айр, Гурӯҳи 55, Хонаи ман, Тселл, Кокакола, Рахш-таксӣ ва ғайра сарбарастӣ намуданд.

Аз Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ 6 нафар магистрантон ва донишҷӯён иштирок доштанд. Аз ҷумла, Сайфудинов Фирӯз, сардори Маркази истеъдодҳои ҷавон, Умедаи Талаб, мутахассиси Маркази таҳсилоти фосилавӣ, Абдуҷабори Абдулаҳад, докторанти соли дуими PhD, Назаров Аминҷон, донишҷӯи соли 4-уми факултаи физика ва математика, Идиева Саида, донишҷӯи соли 3-юми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика, Умархони Тураҳон, донишҷӯи соли 2-юми факултаи таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ бо лоиҳаву ихтирооти худ бо дипломи Вазорати рушди иқтисод ва савдо, тухфаҳои хотиравии ширкатҳои дар боло зикргардида қадрдонӣ гардиданд.

ФИРӮЗ НАХУСТПАТЕНТРО СОҲИБ ГАШТ!

Рӯзи 30.08.2018 Фирӯз Сайфудинов барои гирифтани "Нахустпатент" дар мавзӯи доруи Фикадио ба Муассисаи давлатии Маркази миллии патенту иттилоот ариза пешниҳод карда буд.

Хушбахттона, рӯзи 10.10.2018 хабарномаи "Нахустпатент ба ихтироқ" ба дасти Фирӯз расид. Дору "Фикадио" ном дошта, барои табобати касалиҳои дилу рағҳо тавсия мешавад. Дар кори мазкур роҳбари илмӣ номзади илмҳои кимиё, дотсент, Холиқов С.С. ва муаллифон Сайфудинов Фирӯз ва Сайфудинов Шоҳин мебошанд. Муҳлати нахустпатент аз 24.05.2018 то 24.05.2028 муқаррар шудааст.

ИФТИХОРОНОМАИ ВМИҶТ БА 2 ОМУЗГОР

Бо фармони вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ду омузгори донишгоҳ: Самариддинова Зайнаб, номзади илмҳои педагогӣ ва Шарипова Одинамо, номзади илмҳои педагогӣ барои хизматҳои бисёрсолаи бенаҳсон дар соҳаи маориф, саҳми арзанда дар таълиму тарбияи насли наврас, тайёр намудани кадрҳои болаёқат ва иштироки фаъолона дар ҳаёти ҷамъиятӣ бо нишони Ифтихорномаи ВМИҶТ мукофотонида шуд.

ХАЙРУЛЛО ДАР МУСОБИҚАИ БАЙНАЛМИЛЛАЛӢ ҒОЛИБ ГАРДИД!

Рӯзи 14.10.2018 дар шаҳри Шинмкенти Ҷумҳурии Қазоқистон ниммарафони байналмилалӣ аз рӯи варзиши сабук давидан ба масофаи 21 километр шуда гузашт. Дар ин мусобиқа аз Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ Шоимардонов Хайрулло иштирок намуда, дар байни 10000 иштирокдор сазовори ҷои 4-ум гардид.

Маъмурият, ҳаёти профессору омузгорон, донишҷӯён ва ҳаёти эҷодии Рӯзномаи "Анвори дониш" Хайрулло ба хотири музаффарияташ табрику таҳният гуфта, дар оянда комгоҳҳои беназирро баҳрашон таманно доранд.

МАРҶОНА ДАР ВАЗНБАРДОРӢ МУВАФФАҚ ШУД!

Санаи 29.09.2018 бо ташаббуси Кумитаи қор бо ҷавонан ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳри Душанбе мусобиқаи ҷумҳурияи оид ба "Вазнбардорӣ" дар байни ҷавонан бахшида ба Соли рушди сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ гузаронида шуд, ки дар ин мусобиқа донишҷӯи факултаи омузгори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Марҷонаи Сабзаалӣ иштирок намуда, ҷои 2-юмро насиб гашт.

КУРСИ ОМУЗИШИ ЗАБОНҲОИ ХОРИҶӢ БА ИТМОМ РАСИД!

Дар пайравӣ аз сиёсати ҷавонпарваронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои ҳарчи хубтар пешгирӣ намудани гаваридани ҷавонан ба хизму ҳаракатҳои бегона Вазири қорҳои дохилии Тоҷикистон Раҳимзода Рамазон Ҳамро қорҳои хубро ба роҳ мондааст. Бо пешниҳоди мутахассиси шӯъбаи қор бо ҷавонани донишгоҳ, ҳамчунин роҳбари гурӯҳи ҷавонани "Авангард"-и назди ҚМ РВҚД дар вилояти Хатлон оид ба шаҳру ноҳияҳои Кӯлоб Ҷалилов Меҳроб Вазорати қорҳои дохилии Тоҷикистон қор-

сҳои омузиши забонҳои русию англисиро дар шаҳри Кӯлоб ба роҳ монда, маблағи зарурӣ ҷудо намуд. Дар ин қорҳои омузишӣ 30 нафар ҷавонан ба

таври ройгон таҳсил карда, дар ҳамкорӣ бо Раёсати Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ соҳиби сертификат гаштанд.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕРМИНЫ ТЕСТОЛОГИИ

Каждый человек в своей жизни сталкивается с новостями, инновациями в быту, развитии технологии, во всех сферах человеческой деятельности. В современной лингвистике появилось много новых терминов, с целью ознакомления с новыми терминами и их отличиями приводится толкование некоторых из этих терминов.

Адаптивный тест: Адаптивный тест работает как хороший экзаменатор. Сначала он "задаёт" вопрос средней сложности, и полученный ответ немедленно оценивается. Если ответ правильный, то оценка возможностей тестируемого повышается. В этом случае задаётся более сложный вопрос. При успешном ответе следующее задание подбирается более трудным, при неуспешном - лёгким. Главное преимущество адаптивного теста перед традиционным - эффективность.

Адаптивный тест может определить уровень знаний тестируемого с помощью меньшего количества вопросов.

Визуальный тест. Также, что компьютерный тест.

Вступительный тест (тест распределительный). Тест, проводимый с целью определения уровня обученности.

Для распределения тестируемых по результатам теста в соответствующие группы.

Гибкий Б. тест (комбинированный клауз - тест). В каждом задании в виде нескольких букв в начале слова (букв должно быть столько, чтобы обеспечить однозначности и объективности проверки ответов исключить контекстуальную подходящие ответы с предложенным началом слова)

Гомогенный тест. Педагогический тест, проверяющий структуру и уровень знаний по конкретной дисциплине.

Диагностический тест. Тест, выявляющий качество предыдущего обученные для определения контингента учащихся; тест, измеряющий достижения и проблемы в знаниях по конкретной дисциплине.

Компьютерный тест. В компьютерном тесте можно использовать почти все типовые задания. В тестах типа клауз по ходу выполнения заданий (согласно результатам первых 5-10 заданий) компьютер позволяет перейти на более трудный уровень.

Коммуникативный тест. Система заданий измеряющих уровень коммуникативной компетенции - комплекса умений позволяющих использовать факты языка и речи для реализации целей общения в различных ситуациях.

Индивидуальный тест. 1. Тест, который проводится только с одним испытуемым в отличие от группового теста. 2 (индивидуальная школа).

Тест, приспособлений к интенсивному изучению конкретных случаев устного ответа, учитывающий также индивидуальные время ответа, действий.

Обзорный тест. Тест охватывающий учебный материал целого раздела, части курса; является разновидностью теста (учебника) достижений.

Объективный тест. Тест выполнение которого требует выбора ответа посредством отметки "галочкой" или "кружочком" нужной буквы или цифры под которой закодирован ответ.

Педагогический тест. Комплекс заданий измеряющих уровень учебных достижений обученности, прогресс в учебной деятельности эффективность учебного процесса.

Пробный тест (учебного - тренировочный тест). Тест, позволяющий проверить степень готовности испытуемых к экзамену знакомящий с порядком работы, моделью экзамена целое помогающий выражению типовых заданий, овладеть алгоритмом выполнения.

Иззатулло МИРАЗАРОВ,
учитель русского языка
среднего общеобразовательного учреждения №30
района М.С.А Хамадони

ИҚБОЛ ВА НИГОҲИ Ӯ БА ТАСАВВУФ

Озар САЛИМ, шоир

Пас аз интишори маснавии "Асрори худӣ"-и Иқболи Лоҳурӣ дар матбуоти Ҳиндустон баҳси доманодоре ба миён омад. Ҳарчанд асли мавзӯи мунозира раду қабули ашъори Ҳофиз бошад ҳам, Иқбол ба хотири дифои афкори худ дар ҷанги қаламӣ тасаввуфро аз оғоз мавриди баррасӣ қарор дод. Бо тааммул дар навиштаҳои ӯ метавон назари ин донишмандро дар бораи ҷараёнҳои ирфонӣ мушаххасу дақиқ муайян кард. Ӯ овардани мо ба ин воқеаи сад сол пеш ба он хотир аст, ки ҳанӯз он баҳс доғ менамояд ва дубора рӯ заданаш дар маҳфилҳои илмиву адабӣ имкони зиёд дорад.

Нахуст тавзеҳ бояд дод, ки чаро ашъори Лисонулғайб аз ҷониби Иқбол мавриди нақуши қарор гирифт. Худи ӯ дар ин бора менависад: "Аз лиҳози шешуру суҳан Ҳофизро шоири баланд-мартаба меномам. Вале ба унвони шоири миллӣ ва фардӣ барои санҷиши аризиши вай бояд маҳак ва меъёре бошад... Ҳолате, ки Ҳофиз дар хонандагонӣ худ эҷод менамояд (ба унвони як сӯфӣ), он ҳолат барои афроду миллате, ки дар дунёи замону макон зиндагӣ мекунанд, бениҳоят хатарнок аст".

Дар зеҳни хонанда пайдо шудани ин суол ноғузир аст, ки Иқбол дар ирфони Ҳоҷа чӣ чизи хатарнокро дида буд? Зоҳиран яке аз сабабҳои бо Ҳофиз ба муҳолифат бархостани Иқбол назари мухталифи эшон дар бораи қазову қадар аст, аммо асли ихтилоф дар ҷаҳонбинии сӯфиёнаест, ки ба мафҳумҳои ирфонии суқру саҳв иртибот мегирад. Ҳофиз мегӯяд:

*Дар кӯи некномӣ ро
гузар надоданд,
Гар ту наменасандӣ,
тағйир кун қазоро.*

Иқбол суҳанони Ҳофизро қаломӣ зебо, аммо хилофи ҳақиқат медонад ва барои собит кардани иддао ояти қуръониро далел меорад (мазмунан): "Худованд сарнавишти ҳеҷ қавмеро тағйир намедеҳад, магар он ки онон он чиро дар худашон аст, тағйир диҳанд". Ӯ бо афсӯси зиёд аз ҳоли мусалмонон, ки ҳарфи сӯфиёноро ҳалқаи гӯш намуда, талошу ҷиммати худро аз даст дода буданд, мегӯяд: "Ин миллати бадбахт... асои бемаъноӣ таваккалро ба даст гирифта, ба он така додааст".

Бояд бигӯем, ки мақсуди мо на ҷалби таваҷҷуҳ ба эътирози Иқбол аз ашъори Ҳофиз аст, ки он бар сари худ мақолаи ҷудогонаро тақозо менамояд, балки сайри нотамоме дар афкори Иқбол оид ба суду зиёни таълимоти сӯфия мебошад. Дар мавриди боло ҳамин ишорат кофист, ки Ҳофиз оид ба қазо суҳанони дигаре ҳам дорад, чунинчи:

*Ман на онам, ки забунӣ
кашам аз чархи фалак,
Чарх барҳам занам,
ар гайри муродам гардад.*

Хонандаи оғоҳ медонад, ки Иқбол дар хонаводаи аҳли тасаввуф ба дунё омад ва аз хурдсолӣ дар ҳамин рӯҳия тарбият

дид. Пас, чӣ пеш омад, ки бо вучуди парвариш ёфтаи дар муҳити ирфонӣ, Иқбол ба он чӣ моёи ифтихори худ падараш буд, таҷдиди назар намояд, зидди он сардои эътироз баланд кунанд ва корро ба он ҷо расонад, ки ҷамъияте аз дӯстонро ба худ душман гардонад?

Посухҳои зиёдеро метавон дар ин матлаб фароҳам овард, ки чаро ӯ худро аз тасаввуф канор гирифт, вале ба андешаи мо, посухи аз ҳама муҳим ин аст, ки Иқбол пас аз андешидан ба аҳволи мусулмонон, қафомондагии иҷтимоиву беҳуқуқии онон ва руқди илмиву ақлонии ҷомеа ба хулосае омад, ки барои раҳидан аз ин вазъи асафбор мусулмонони Ҳинд ниёз ба як давлати мустақил доранд, давлате, ки аз ҳуқуқи онҳо ҳимоят ва дар ростии баробариву бародарии эшон мусоидат намояд. Чунин давлатро аз роҳи ирфон, ки ақидаҳои гуногуну бисёр вақт музирро аз ҳар фалсафае-ву мактабе пазируфта буд, бунёд кардан номукин менамуд.

Муҳаммад Иқбол он чиро ки аз таълими сӯфиёӣ музир дарёфт, дар мақолоти хеш баён фармуда аст ва мо саъй мекунем, ки сӯфиёни мавриди мазаммату писанд қарор додаи ӯро ба ду гурӯҳ ҷудо намоем. Ба гурӯҳи аввал сӯфиёне мансуб мешаванд, ки асҳоби суқранд ва гурӯҳи дувум аҳли саҳв.

Суқр истилоҳи ирфонист ва ба маъноӣ беҳуд гаштан аст ва сӯфиён бо овардани ин лафз ҳолатеро дар назар доштанд, ки ба ҳангоми он солиқ гирифтори вачду ҷазба мегардад. Дар чунин ҳолат мумкин аст суфӣ суҳаноне бигӯяд, ки хилофи ақидаи дигар мусулмонон бошад. Суқр ба маъноӣ шаробу мастӣ ҳам меояд. Ин истилоҳро сӯфиён ба он хотир истифода мекунанд, ки гӯё дар ҳолати суқр бар онҳо муҳаббати Худованд он қадар ғалаба мекард, ки дигар фарқ гузоштани ину онро аз даст медоданд, айнан мисле ҳолате, ки ба майгусорон даст медиҳад.

Аз таърихи тасаввуфи исломӣ бармеояд, ки бар асоси суқр ва саҳв ду равия дар ирфон ба вучуд омадааст. Бунёдгузори мактаби суқр Боязиди Бастомӣ ва аз мактаби саҳв Чунайид Бағдодӣ меҳанд. Иқбол равияи суқрро ба далели он, ки инсонро аз рӯйдодҳои ҷаҳону замон ба дур меорад, наменасандид ва дар ин бора менависад: "Вазъи мустақили қалби як мусалмон ҳолати бедорӣ дорад, на суқру хоб. Ба илова, афроде, ки ҳолати суқрро ҳамеша ихтиёр мекунанд ва доим дар ин ҳолат ҳастанд, наметавонанд дар набарди зиндагӣ побарҷо бимонанд ва аз лиҳози қавмӣ ва миллӣ низ зарар мерасонанд". Ногуфта намонад, ки рисолаи илмӣ Иқбол "Тақомули фалсафаи мобаъдутабиа дар Эрон" ном дошт ва аз ин лиҳоз, таърихи тасаввуфи Эронро ба хубӣ медонист. Ҳамчунин бо така ба далели дар хонаводаи аҳли тасаввуф бузург шуданаш, на танҳо аз ҷиҳати назарӣ, ки шояд аз ҷиҳати амалӣ ин пешу ҳамаи тасаввуфро оғоҳ буд.

Ӯ дар муқобили суқр тариқати саҳвро авлотар мешуморад. Зеро саҳв дар истилоҳи урафо бедорӣ ва ҳушёрӣ ва пайравони мактаби он ҳар гуна суҳанони хилофи урфро нораво меҳисоб

банд. Бо андешидан дар таълимоти ин ду равия Иқбол ба чунин хулосае меояд, ки: "Шаъни банди камолӣ рӯҳи инсонӣ аст ва болотар аз он ҳеҷ мартаба ва маконе нест, балки ба қавли Ибни Арабӣ адами маҳз аст. Пас ҳолати суқр муҳолиф бо қавонини зиндагӣ ва муддаои ислом аст ва ҳолати саҳв (бедорӣ) номи дигари ислом аст ва бо қонуни ҳаёт айнан мутобиқат мекунанд". Сабаби эҷоди "Асрори худӣ"-ро ҳам аз ҷониби мутафаккири бояд эътирозе алайҳи худситезии пайравони суқр донист.

Суқр ва саҳв ду мактаби ҷудогонаи тасаввуф бошанд ҳам, дар асл бо ҳам бегона нестанд, чунинчи, муҳаққиқони эронӣ Мирбоқир Фард, Саид Али Асфар ва Ризоии Маҳдӣ зимни пажӯҳиш дар мақолае бо номи "Ҷойгоҳи суқр ва саҳв дар мактаби ирфонии Бағдоду Хуросон" ба чунин натиҷа расиданд, ки миёни ин ду равия ваҳдати маъноӣ ва муҳтавоӣ вучуд дорад. Зоҳиран ҳадафи Иқбол аз интиқоди

асҳоби суқр суҳанони дар ҳоли вачду ҷазба гуфтаи эшон аст, ки ба тадриҷ забон ба забону сина ба сина паҳн гардида, дар шунавандаву гӯяндаи хеш шӯру ҳол ба бор меоварданд ва ҳар масъалаи мушкилоро барояшон саҳлу камаҳамият ҷилва медоданд.

Иқбол бо вучуди дилбастагии шахсият ба тасаввуф вобаста ба замону макон онро барои мусалмонон хатарнок меҳисобид. Аз нигоҳи ӯ дар замоне, ки Аврупо аз роҳи илмҳои табиӣ ба пешрафти азиме даст ёфта буду аҷаҳаҳои сармояи кишварҳои фақирро мебалъид, дар Шарқ мардум бар асари таассубзадагӣ ҳиҷ ҳаракате барои тағйир зиндагӣ худ намекард ва ба ҷои он, ки фикре баҳри дигар кардани масири зиндагӣ намояд, бо хондани ашъори суқрияи шоирони сӯфӣ барои хеш хоби роҳат муҳайб мекард. Ӯ дар чунин айёми хатарзо тавассути маснавии "Асрори худӣ" мардумро аз хатари ақоиди сӯфиёӣ, ки бардошти зиёде аз фалсафаи Юнону Ҳинд дошт, оғоҳ мекард ва беҳтарин равиши зиндагӣ онҳоро дар риояти аҳкоми исломӣ ва фарҳанги миллӣ медонист. Дар бораи он, ки ба худ рӯ овардан то ҷӣ андоза барои бақои миллатро зарурат дорад, ӯ чунин нуктаи ҷолибе менигорад: "Ба иллати пайравӣ аз шарияти худ, қавми яҳуд то кунун зинда аст, вагарна агар таълимоти Филу-аввалин мутасаввуфи яҳудӣ-бар дилу зеҳни қавм ғалаба мекард, имрӯз ин қавм дар дигар ақвом ҷазбу мунҳал шуда буд ва аз вучуди худ даст мешуфт".

Дар хотима бояд арз шавад, ки тасаввуфро бо ҳама равияҳои ҳаёти музир ва гайрилозим донист. Ин ҳазинаи пурганҷ, ки маҳсули беҳтарин фикрҳои қуруни вусто мебошад, метавонад дар оянда барои рушди илмҳои ҷадид мусоидат намояд. Бардоштҳои судманди равоношиносии муосир аз тасаввуф, ки дар асарҳои Дайл Корнегӣ ва ҳамсафони он мушоҳида мегардад, моро ноғузир ба хулосае меорад, ки омӯзиши ирфон дар ояндаҳои наздик самтҳои навро барои пажӯҳандагонӣ рӯҳи инсон боз хоҳад кард.

• Шеъри рӯз

МУЪМИНҚАНОАТ

НАФУРӮШЕМ

*Аз аҳли Бадахшону Бадахшон нафурӯшем,
Хубони ҷаҳон зулфи парешон нафурӯшем.
Мо гарқаи хунему гулафшон нафурӯшем,
Мо ҷони ҷаҳонем, ба ҷонон нафурӯшем.
Аз шаҳри ҷалолем, ҷамолем, камолем,
Бадгӯй нигорад, ки ҳаромем, ҳалолем,
Номард агар ҳаст, нанолем, нанолем,
Дар номаи аъмол ҷавобему саволем.
Гар ҳаст яке толиби ин мулк, ҳамонем,
Матлуб ҳамин, толиби бегона надонем,
Эҳёгари ин мулку маконем, замонем,
Мо луқмаи худ аз даҳани шер ситонем.
Аз водии шерон ҳама шерони далерем,
Дар ишқи Ватан ҷумла асирем, асирем,
Дар ҳифзи ватан ҷумла амирем, амирем,
Дар ҳар ду ҷаҳон аз ватани хеш сафирем.*

СЕ ҲИКМАТ

МАН ГҮРКАН
ҲАСТАМ!

хоҳам сохт.

ЗИРАКИИ ЭМОМ
ШОФЕЙ

Дар кишваре вақте бӯҳрони шадиди иқтисодӣ фаро мерасад, подшоҳ ба вазир дастур медиҳад:

- Фавран андозро боло бардоред, то холигоҳи буча пур гардад!
Вазир эътироз кардани шуда, мегӯяд:

- Андозӣ мо бе ин ҳам хеле баланд аст, бештар аз ин боло бурдани андоз ба мардум қашшоқӣ меорад.

Подшоҳ "хуб"-гӯён бо мақсади омӯхтани вазъи воқеии зиндагии мардум бо либоси дарवेशӣ ба гӯшаи шаҳр мебарояд ва меҳмони мӯйсафед мешавад. Мӯйсафед бо ҳама нозу неъмат ӯро меҳмондорӣ карда, гусел мекунад. Подшоҳ ба назди вазир баргашта, мегӯяд:

- Мардум хеле зиндагии хуб доранд. Андозро баланд мекунем.

Подшоҳ баъди як соли боло бурдани андоз боз меҳмони ҳамон мӯйсафед мешавад. Меҳмондорӣ ин маротиба аз аввала бештар мешаваду нозу неъматҳо фаровонтар. Ӯ ҳайрон шуда, ба назди вазир бармегардаду мегӯяд:

- Ту мегӯӣ, ки дигар имкони бардоштани андоз вучуд надорад. Аммо ман мебинам, ки зиндагии мардум боз ҳам хубтар шудааст. Андозро боз ҳам баландтар бардор!
Баъд аз тақорон боло бардоштани андоз подшоҳ боз дар либоси мулкӣ меҳмони мӯйсафед мешавад, ки мӯйсафед аз пештара ҳам бойтар шудаду дар баробари фаровонии нозу неъмат хонаву дараш низ хеле обод шудааст. Ӯ дар тааҷҷуб афтада аз мӯйсафед мепурсад:

- Сол ба сол мебинам, ки бо вучуди танҳои ва пирият давлат бештар мешавад. Асрори инро ба ман намегӯӣ?

Мӯйсафед ҷавоб медиҳад:
- Мегӯям, аммо ту ба касе нагӯӣ. Ман гуркан ҳастам. Подшоҳи мо андозро хеле боло бурд. Ончунон боло бурд, ки мардум қашшоқ шуда, шумораи фавтидагон рӯз ба рӯз бештар гардид. Даромади ман низ аз ҳамин ҳисоб афзун гашт. Агар андоз боз ҳам болотар равад, ман ба наздикӣ қаср

дабистон мерафт ва модараш зоҳиде буд аз Бани Ҳошим, ки мардум амонат ба ӯ месупурданд.

Рӯзе ду кас омаданд ва чомадонне бо ӯ супурданд. Баъд аз соате яке аз он ду омад ва чомадон хост. Ба хуӣ хуш ба ӯ дод. Баъд аз чанде он дигаре омад ва чомадонро талабид.

Модари Шофей гуфт:

- Ба ёри ту додам.
Гуфт:
- Магар на қарор кардем, ки то ҳар ду ҳозир набошем, чомадонро боз надихӣ?

Гуфт:
- Бале.

Гуфт:
- Акнун чаро додӣ?

Модари Шофей малул шуд. Дар ин ҳангом Шофей даромад ва гуфт:

- Эй модар, чаро малул шудай?

Шофей гуфт:

- Ҳеҷ бок нест, муддаӣ кучост, то ҷавоб гӯям?

Муддаӣ гуфт:

- Манам!
Шофей гуфт:

- Чомадонӣ ту барҷост. Бирав ва ёри худ биёвар ва биситон!

Он мардро аҷаб омад ва рафт.

ЗАМОНИ ХАЙР

Ду нафар дар сари роҳ саргарми сӯҳбат буданд, ки наздашон дарवेशе пайдо шуд ва дар ҳақиқат онҳо дуои хайр хонд то садақае бидиҳанд. Яке бо кибру гурур ба дарवेशи фақир гуфт:

- Эй бародар, оё меҳодӣ, ки имрӯз як дирҳам ба ту бидиҳам, ё ин ки сабр мекунӣ, то фардо се дирҳамат бидиҳам?

Дарवेश гуфт:

- Агар дирӯз ақаллан ним дирҳам медодӣ, бо ту розӣ мешудам, то имрӯз як дирҳам ё фардо сад дирҳам бидиҳӣ.

Мантиқ: Акнунро бояд ганимат шуморид ва дар кори хайр набояд, ки таъхир кард ва кори имрӯзаро ба фардо гузошт.

Таҳияи
Ҷаҳонгир РУСТАМ

САВГАНДЁДКУНИИ САРКАРДАГОНИ ГУРҶҲОИ МУТАШАККИЛИ ҚИНОЯТИИ ХОРУҒ

15-уми сентябри соли равон Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҷаноби Олӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мулоқот бо фаёлоҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон аз афзоиш ёфтани сатҳи қинояткорӣ изҳори нигаронӣ намуда, ҷиҳати таъмини волоияти қонун, тартиботи ҷамъиятӣ, амнияти шаҳрвандон, мусодираи силоҳу аслиҳа, лавозимоти ҷангии ғайриқонунӣ, ошкор ва пешгирӣ кардани қочоқ ва гардиши ғайриқонунии маводи мухаддир, ҷоннок намудани фаёлоияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, сохторҳои ҳифзи ҳуқуқ супоришҳои қатъӣ доданд.

Бо мақсади дар амал татбиқ намудани дастури супоришҳои Пешвои миллат дар вилоят Ситоди байнидоравии мақомотҳои таъмини амният таъсис дода шудааст ва фаёлоияти он идома дорад.

Ситоди байнидоравӣ дар ҳамкорӣ зич бо мақомотҳои дахлдор ва шаҳрвандони ба оро номуси шаҳри Хоруғ дар самти ислоҳи камбудҳои аз ҷониби Сарвари давлат таъкидгардида ба як қатор натиҷаҳои назаррас ноил шуданд.

Натиҷаи фаёлоияти якмоҳа дар ҷаласаи васеи Ситод бо иштироки фаёлон ва аҳли ҷамоатчигии ВМКБ муҳокима гардид.

Дар робита ба дархосту муриҷат ва аризаҳои хаттии сокинони вилоят, бахусус шаҳри Хоруғ ба нақшаи фаёлоияти Ситоди байнидоравӣ тағйироту иловаҳо ворид карда шуд ва бо дастгирии ҷамоати сокинони шаҳри Хоруғ тадбирҳои амниятӣ пузрӯз гардидааст.

Бояд зикр кард, ки ба ҳолати то 22-юми октябри соли равон аз саркардагони гурӯҳҳои муташаккили қиноятии шаҳри Хоруғ Аёмбеков Толиб Абдраҳмонов, Мамадбоқиров Мамадбоқиров Карамалишоевич, Мамадасламов Ёдгоршо Шомусалламович, Мазоров Хурсанд Мирзожаётович, Шанбиев Мунаввар Наврӯзбекович ва сокинони алоҳидаи шаҳри Хоруғ ва дигар ноҳияҳои вилоят 201 адад силоҳи оташфишон, аз ҷумла: 76 адад "Автомат Калашников", 3 адад "Пулемёти Калашников", 2 адад Гранатамёт, 1 адад Комплекси зенитӣ, 40 адад "Таппонча", 13 адад "Карабин", 66 адад дигар намуди силоҳ, 38 адад норинҷак, зиёда аз 5350 адад лавозимоти ҷангӣ ва 960 грамм маводҳои тарканда мусодира карда шуд.

Фаёлоияти пурсамари қорамандони Раёсати Кумитаи давлатии амнияти миллӣ, Раёсати Вазорати қорҳои дохилӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ВМКБ ва шаҳрвандони боазмуи иродаи шаҳри Хоруғро дар мусодираи силоҳи оташфишон ва лавозимоти ҷангии ғайриқонунӣ қобили зикр аст.

Ситоди байнидоравӣ бори дигар хушдор меҳидад, ки бояд то охири силоҳу аслиҳаи ғайриқонунӣ ба мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқ супорида шавад.

Имрӯз фурсати он расидааст, ки мо ҳама якҷоя дар зери шиори "Ваҳдати миллӣ - асоси зиндагии шоиста" қору фаёлоият намуда, ба амали созандагӣ машғул шавем.

Бояд ёдовар шуд, ки Сарвари давлат дар масъалаи мубориза бар зидди қинояткорӣ, таъмини волоияти қонун ва ба тафтишот ҳозир намудани қинояткорони дар ҷустуҷӯи дадани нигаронии ҷиддӣ намуданд.

Дар натиҷаи роҳандозии ҷорабиниҳои фаҳмондадиҳӣ аз 21 нафар қинояткорони дар кофтукоб қарордошта 14 нафари онҳо ихтиёран бо аризаи ху-

фиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба салоҳияти мақомоти амнияти миллӣ ва ВҚД Ҷумҳурии Тоҷикистон мансубанд, шахсони воқеъро барои роҳ надодан ба ҳаракатҳои ғайриқонунӣ расман огоҳ кунанд.

22-юми октябри соли равон аз ҷониби Раёсати Кумитаи давлатии амнияти миллӣ ҚТ дар ВМКБ, Раёсати Вазорати қорҳои дохилӣ ҚТ дар ВМКБ ва Прокуратураи вилоят мутобиқи қонунгузори ҷорӣ саркардагони гурӯҳҳои муташаккили қиноятии шаҳри Хоруғ ва ноҳияҳои Шуғнону Роштқалъа Айёмбеков Толиб Абдраҳмонов, Мамад-

бар зидди амнияти давлату ҷомеа.

Ба саркардагони гурӯҳҳои муташаккили қиноятӣ мафҳуми қиноятҳои моддаҳои зерини Кодекси қиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба категорияи қиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин дохил мешаванд, пурра маънидор карда шуд:

- 187- Ташкили иттиҳоди қиноятӣ (ташкilotи қиноятӣ);
- 182- Ғасби бино, иншоот, воситаҳои иттилоот ва алоқа;
- 188- Бетартибҳои оммавӣ;
- 189- Барангехтани кинаю адовати миллӣ, наҷодӣ, маҳалгарой ва ё динӣ;
- 195- Ғайриқонунӣ соҳиб шудан, ба дигарон додан, ба соҳибияти каси дигар додан, нигоҳ доштан, интиқол додан, гирифта гаштани силоҳ, лавозимоти ҷангӣ, моддаҳои тарканда ва воситаҳои таркиш;
- 200- Муомилоти ғайриқонунӣ воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ бо мақсади ба соҳибияти каси дигар додан;
- 201- Муносибати ғайриқонунӣ бо воситаҳои нашъадор ё моддаҳои психотропӣ;
- 237- Авбошӣ;
- 255- Қасдан несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк;
- 330-Таҳқири намояндаи ҳокимият.

Саркардагони гурӯҳҳои муташаккили қиноятӣ як-як ўҳдадор шуданд, ки дар сурати риояи нақардани талаботҳои дар огоҳии расмӣ зикршуда ва содир намудани кирдорҳои дар боло баёнгардида омодаанд, дар назди қонун бо тамоми қотееият ҷавоб диҳанд.

Огоҳии расмиро муовини якуми Вазири қорҳои дохилӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамзамон сардори РВҚД дар ВМКБ генерал-лейтенант милитсия Аламшозода А.А., сардори РКДАМ дар ВМКБ полковник Меликов М.Э., муовини Вазири қорҳои дохилӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон генерал-майори милитсия Навҷувонов А.Ш., муовини Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Исҳоқӣ А.Н., сардори Раёсати назорати тафтишоти пешақӣ дар мақомоти прокуратура, мушовири адлияи дараҷаи 1 Содиқзода Р.М., Прокурори ВМКБ Асосода Д.А., Прокурори раёсати Прокуратураи генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон Наботов М., муовини якуми раиси ВМКБ Мирзонаботов А. дар ҳузурӣ намояндаи ҷомеаи шаҳрвандӣ Иргашев Ф. эълон намуданд.

Муҳимтарин вазифаи шаҳрвандӣ ва қарзи фарзандии ҳар як сокини мамлакат, бахусус, наврасонӣ ҷавонан аз он иборат аст, ки Тоҷикистони азизамонро сидқан дӯстдоранд ва онро чун гавҳараки чашм ҳифз намоанд.

Бояд аз гузаштаи пурифтӣ хору ибратомӯзи миллати фарҳангиву сулҳдӯст, соҳибмаърифату тамаддунсоз ва ободгару созандаи тоҷик сабақӣ мардонӣ гирифта, ба Ватани аҷодӣ худ, давлати соҳибистиклоли тоҷикон ва миллати тоҷик ҳамеша содиқона хизмат намоанд.

Бояд аз гузаштаи пурифтӣ хору ибратомӯзи миллати фарҳангиву сулҳдӯст, соҳибмаърифату тамаддунсоз ва ободгару созандаи тоҷик сабақӣ мардонӣ гирифта, ба Ватани аҷодӣ худ, давлати соҳибистиклоли тоҷикон ва миллати тоҷик ҳамеша содиқона хизмат намоанд.

Бояд аз гузаштаи пурифтӣ хору ибратомӯзи миллати фарҳангиву сулҳдӯст, соҳибмаърифату тамаддунсоз ва ободгару созандаи тоҷик сабақӣ мардонӣ гирифта, ба Ватани аҷодӣ худ, давлати соҳибистиклоли тоҷикон ва миллати тоҷик ҳамеша содиқона хизмат намоанд.

Бояд аз гузаштаи пурифтӣ хору ибратомӯзи миллати фарҳангиву сулҳдӯст, соҳибмаърифату тамаддунсоз ва ободгару созандаи тоҷик сабақӣ мардонӣ гирифта, ба Ватани аҷодӣ худ, давлати соҳибистиклоли тоҷикон ва миллати тоҷик ҳамеша содиқона хизмат намоанд.

Бехрӯзон ШАРИФОВ,
магистранти соли 2-юми факултати
филологияи хориҷӣ

ПАРЕМИЯ ҶАМЧУН КАТЕГОРИЯИ МАХСУСИ ВОҲИДҶОИ ФРАЗЕОЛОГӢ ДАР ЗАБОНИ ТОҶИКӢ, АНГЛИСӢ ВА РУСӢ

Паремия аз калимаи юнонӣ - *paremia* гирифта шуда маънояш зарбулмасал, мақол, хусусияти панду ҳикматро дошта, воҳиди фразеологияи устувор мебошад. Баъзе аз забоншиносони шинохта низ аз қабиле Ф. Буслев, А.А. Потенба, Е.А. Ляцкий, М.И. Михельсон, И.И. Иллюстров, Л.А. Булаховский, А.Ф. Ефимов, Е.И. Галкина - Федорук, Б.А. Ларин, А.А. Реформатский, Н.М. Шанский, М.И. Исаев, Г.Х. Ахунзянов ва дигарон низ зарбулмасалу мақолро ҳамчун воҳиди фразеологӣ мешуморанд. Ҷамзамон В.В. Виноградов, А.М. Бабкин онҳоро аз воҳидҳои фразеологӣ ҷудо менамоанд.

Тадқиқотчи фразеологизми форс М. Шоҳӣ, нуқтаи назари олимони русу Аврупо: С. Телегди, Ҷ. Балхӣ, Л. Смит, А. Гардинер, О. Есперсенро ба назар гирифта, меӯяд, ки зарбулмасалу мақолҳои дар дохили гурӯҳи воҳидҳои фразеологӣ гурӯҳи мустақили худро доранд.

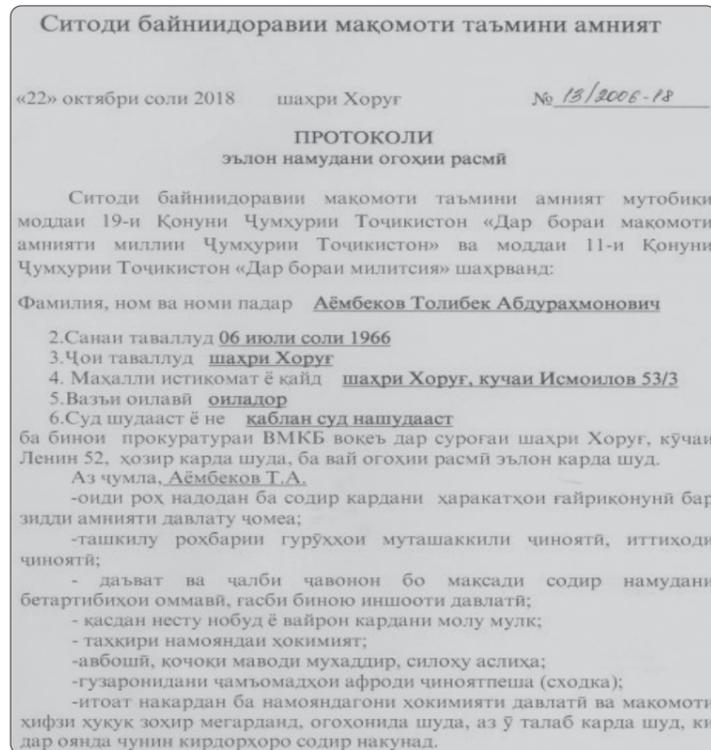
Мо низ бар он ақидаем, ки мақоми мақолу зарбулмасалҳо миёни воҳидҳои фразеологӣ буд. Ҷама хусусиятҳои онро дорост, аммо бояд ӯем, ки онҳо ба категорияи махсуси воҳидҳои фразеологӣ бояд шуморид. Зарурати омӯзиши амиқи зарбулмасалу мақолро расидааст, ва мо кӯшиш бар он дорем, ки мушкили баёни зарбулмасалҳоро ба дигар забон содда муайян намоем, чунки шарҳи онҳо дар тарҷумаи матни хориҷӣ хеле мушкил аст.

Меӯянд зарбулмасалҳо гарчи кӯтоҳанд дар онҳо ҳикмати зиндагӣ ба арзи як китоб омадааст.

1. Ору номус, шараф, вичдон.
2. Ақл - аблаҳӣ.
3. Далерӣ - буздилий.
4. Тавоноӣ - заифӣ.
5. Патриотизм.
6. Мақсад.
7. Дониш, илм, хунар.
8. Тарбия.
9. Рӯзгордорӣ.
10. Меҳнат.
11. Хунар.
12. Дустӣ, ваҳдат, рафоқат.
13. Ишқ.
14. Ҳақиқат.
15. Дуруғ.
16. Қавл ва амал.
17. Сабаб ва оқибат.
18. Неқӣ.
19. Бадӣ.
20. Сулҳ.
21. Ҷанг.
22. Табиат.
23. Оила.
24. Зиндагии рӯзмаъра.
25. Боигарӣ - камбағалӣ.
26. Ҷарғуна.

Аплақай аз мазмуни овардашуда аён аст, ки домани зарбулмасал фарроҳ аст. Масалан: Дар забони тоҷикӣ: 1. Дар як дилду ёр намеғунҷад - в одном сердце две влюбленные не уместятся.

2. Ошиқ шудӣ, шоир шудӣ - влюбился - стал поэтом.
3. Ошиқ ошиқро аз чашм мешиносад - влюбленные друг друга по глазам узнают.
4. Дили бе ишқ - шамъи бенур - сердце без любви - свеча без пламени.
5. Дар забони тоҷикӣ: 1. Love cannot be forced - насильно мил не будешь.
2. Love is either bought or sold - любовь не покупается и не продается.
3. Love is never without jealousy - нет любви без ревности.
4. Love's mother of love - любовь порождает (ответную) любовь.
5. A man has choice to begin love, but not to end it - полюбить легче, чем разлюбить.
6. Love lives in cottages as well as in courts - любовь живет в лачугах так же, как и во дворцах.
7. Love will creep where it may not go - для любви нет преград (любовь все побеждает).
8. Love is the reward of love - ответная любовь - лучшая награда.
9. Love is a true price of love - цена любви в ней самой.
10. Love asks faith - нет любви без веры.

дикрорӣ ба мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқ ҳозир шуданд. Ситод аз 7 нафар қинояткороне, ки дар ҷустуҷӯ қарордоранд, талаб менамояд, ки ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳозир шаванд, чунки ҳоло ҳам дер нашудааст.

Дар асоси дастури супоришҳои Пешвои миллат Ситоди байнидоравӣ ҷиҳати таъмини нақшаи даъват ба сафи Қувваҳои мусаллаҳи кишвар ҷорабиниҳои фаҳмондадиҳиро мақсаднок ба роҳ монда, дар ҳамкорӣ бо Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Хоруғ нақшаи муқарраршуда 120% иҷро намуд.

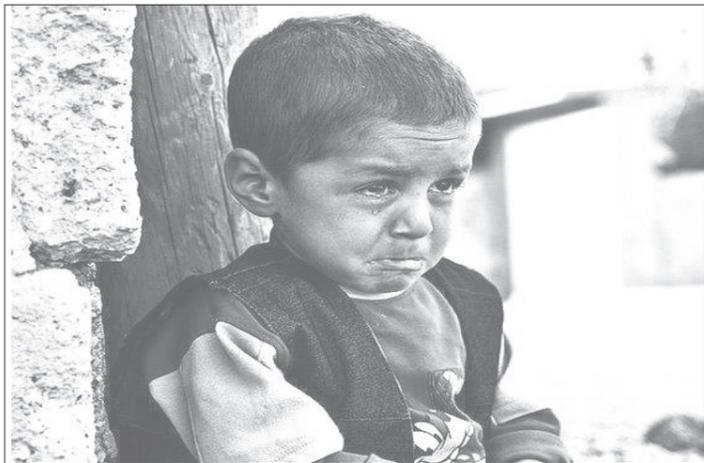
Мутобиқи моддаи 14-уми Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон маҳдуд кардани ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд танҳо ба мақсади таъмини ҳуқуқ ва озодии дигарон, тартиботи ҷамъиятӣ, ҳимояи асосҳои сохторӣ конституционӣ, амнияти давлат, муҳофизати мамлакат, ахлоқи ҷомеа, сиҳати аҳолӣ ва тамомияти арзии ҷумҳурӣ раво донида мешавад.

Тибқи моддаи 19-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мақомоти амнияти миллӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва моддаи 11-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи милитсия" ба мақомотҳои мазкур ҳуқуқ ба ваколат дода шудааст, ки ҳангоми гузаронидани ҷорабиниҳои вобаста ба огоҳонӣ ва пешгирии қиноятҳое, ки муво-

боқиров Мамадбоқиров Карамалишоевич, Мамадасламов Ёдгоршо Шомусалламович, Мазоров Хурсанд Мирзожаётович, Шанбиев Мунаввар Наврӯзбекович, Раҷабов Зоир Карамхудоёвич ва Аловатшоев Амриддин Бозоровичро ба бинои Прокуратураи ВМКБ даъват гардида, дар алоҳидагӣ нисбати онҳо огоҳии расмӣ эълон карда шуд. Нисбати ҳар яке онҳо Протоколи огоҳии расмӣ тартиб дода шуд, ки он ҳамчун санади меъёрӣ-ҳуқуқӣ эътироф мегардад. Номбурдагон ба Протоколи огоҳии расмӣ шахсан имзо гузошанд.

Аз онҳо қотееона талаб карда шуд, ки ба амалҳои қинояткорона қатъан хотима бахшанд. Махсусан минбаъд ба содир намудани қиноятҳои зерин роҳ надиҳанд:

- ташкилу роҳбарии гурӯҳҳои муташаккили қиноятӣ, иттиҳоди қиноятӣ;
- даъват ва ҷалби ҷавонон бо мақсади содир намудани бетартибҳои оммавӣ, ғасби биною иншооти давлатӣ;
- қасдан несту нобуд ё вайрон кардани молу мулк;
- таҳқири намояндаи ҳокимият;
- авбошӣ, қочоқи маводи мухаддир, силоҳу аслиҳа;
- гузаронидани ҷамъомадҳои афроди қиноятпеша (сходка);
- роҳ надодан ба содир кардани ҳаракатҳои ғайриқонунӣ

НОМА БА ХУДО

Дурӯд, эй Худои меҳрубон! Ман як кӯдаки афгон ҳастам, ки ба Шумо бо чандин сабаб нома менигорам. Ман фикр дорам, ки ягона нерӯе, ки маро дарк мекунад ва мефаҳмад, ин танҳо Шумо ҳастед. Имрӯз ва солиёни зиёд ман дарду алам дорам, қалбам пора-пора шудааст ва аз чашмонам хун ҷорист, дар ҳоле ки бояд аз пайи амалии орзуҳои кӯдаконаам мегаштам.

Худоё! Имрӯз либосам, бистарам, болиштам, бозичаоям ва тамоми он ашёҳое, ки ба ин ақли кӯдакиам онҳоро мешиносам ва дорам, бӯи хун мекунам. Ҳама чӣ пур аз хун аст... Мо дигар кӯдакиамонро гум кардаем ва дигар ин дунё барои мо ҳиҷ маъние надорад. Ҳатто димоғам ҳам бӯи хун мекунад...

Ба нақли падари раҳматиам наздики 40 сол аст, ки дар кишварам-Афғонистон ҷангу хунрезист. Ҳар рӯз ҳамватанонам мерианд. Дигар марг бароямон арзишашро гум кардааст, мо дигар аз марг намеҳаросем. Азроил, фариштаи қабзи рӯҳ дигар дар ватани ман лона кардааст. Мо, ҳар рӯз як пайвандамонро аз даст медиҳем. Аз ҳар кунҷи диёрам садои гиря меояд, ҳама мотам доранд... Ин чӣ рӯзи сиёҳест? Ин чӣ бадбахтист? Зи чашми модари афгон наздики 40 сол аст, ки ашк ҷорист. Ин ашк хотима надорад...

Худоё, миллати моро зи лутфи хеш раҳмат кун, Ханӯзам модари афгон зи чашмаш ашк меборад.

Бозии кӯдакона бароямон як чизи ғайриоддӣ менамояд. Мо бо бозииҳои воқеӣ, ки ҳар рӯз болои сарамонро гулӯлаборон мекунам, сару кор дорем. Дар як рӯз бародарамро куштанд, хоҳарамро куштанд, падарамро сар бурданд ва модарам ҷароҳат бардошта, маъюб шуд. Дар ин хонаи замоне пур аз кӯдак мани мискин мондааму модари маъюбам... Дигар зиндагӣ барои мо маъниашро гум кардааст.

Эй Худо! Модари афгон дигар зода наметавонад, наслаш дигар бузург намешавад, моро нест карда истодаанд. Аскаронамон ҳар рӯз шаҳид шуда истодаанд. Ман бисёр ғаму алам дорам... Дигар ин дили кӯчак тавони бардошти ин ғаму ғуссаро надорад. Мо кӯдак таваллуд мешавем ва кӯдак мемирем.

Эй Худо, шаб маро хоб намебарад. Садои тиру туфанг намегузорад, ки мо хоб равам. Қадамҷойи мо пур аз хуни шаҳидони мост, дилам намешавад, ки дар ин хоки муқаддас роҳ бигардам. Ақли солим аз мо дур бирафта ва ҷояшро ҷаҳолату бадбахти гирифта... Қатлу куштор саҳифаҳои таърихи моро пур карда истодаанд. Таърихи мо як таърихи нафратовар хоҳад буд. Таърихнависон китобхояшонро бо гиря оғоз меку-

нанд ва бо гиря ба анҷом мерасонанд. Ин чӣ дашат аст?

Ҳама абарқудратҳо ба хоки мо ҳучум мекунам ва моро мекушанду мераванд. Гӯё миллати ман танҳо барои куштан бошад, гӯё миллати ман ба бузургшавӣ ҳақ надорад. Чаро ин бешарафон ин қадар ба хуни мо ташнаанд? Чаро инҳо аз хун сер намешаванд?

Соли 2014 худуди 10 ҳазору 548 ғайринизомӣ дар кишварам кушта ва захмӣ шудаанд, ки болотарин рақами кушташудагон нисбат ба соли 2009 буд. Дар соли 2014 кӯдакон 40 дарсад ва закон 21 дарсад нисбат ба соли 2013 кушта шуданд. Зери ин рақамҳо инсонҳо меистанд.

Дар нӯҳ моҳи соли 2007 хушунату даргирӣ дар Афғонистон наздик ба 30 дарсад афзоиш ёфта буд. Шумораи кушташудагон дар ошӯбу тарқишҳои Афғонистон дар нӯҳ моҳи аввали соли 2007 аз 5000 нафар гузашта буд. Акнун дар кишварам ҳар моҳ ба ҳисоби миёна 550 ҳодисаи хуни ба амал меояд.

Худоё, дигар дар кишварам қаҳрамон намондааст. Шери Панҷшер, азизи дил Амадшоҳи Масъудро ноҷавонмардона куштанд. Ҷӯхтарин шахс буд, қаҳрамон буд ва намунаи беҳтарини як инсон буд. Садои қаҳрамони дигар кушта шуд. Генералҳои ватандӯсти мо аз байн рафта истодаанд. Дигар ин миллат тавони зодани қаҳрамонҳоро надорад. Наздики 40 сол аст, ки моро мекушанд ва мо азодор ҳастем. Чашми ман ба ғайр аз ашк хунбор дигар чизеро надидаст.

Эй Худои бузург, ман як қиссаи қаҳрамонамон Масъуди сипаҳсолорро аз забони худаш бароятон нақл мекунам. Ҷуфта буд: **"Ман ҳеҷ гоҳ гиря накардам, чун гиря мекардам, Афғонистонро аз даст медодам. Вале як бор натавонистам ашкарро нигоҳ дорам. Замоне буд, ки тахти фишори саҳти душман қарор доштем ва бидуни ғизо ва либоси гарм ба сар мебардем. Рӯзе берун аз қароргоҳ рафтам ва занеро дидам, ки кӯдакero дар бағал дошт. Кӯдак аз бағали модараш поён омад ва рафт тарафи буттае. Алафашро барканд ва решаҳои пур аз хокшо ро хӯрдан гирифт. Тарсидам, ки модар ба тарафи ман фарёд мезанад ва мегӯяд: "Ай хок бар сарат Масъуд, бо ин ҷангхоят." Вале модар ба кӯдакаш гуфт: "Бихӯр писарам, боке надорад. Хок меҳурем, аммо хок намедиҳем." Бидуни ихтиёр ашк аз чашмонам ҷорӣ шуд. Сахт гиристам..."**

Мо ин гуна қаҳрамонҳо доштем, онҳоро аз мо рабуданд.

Эй Худо, ин ҷаллодони хунхорро аз ватанам дур гардон! Қисмати зиёди ҳамватанонам ба гумроҳӣ рафтаанд. Фархун-

даро дидед, ки чӣ гуна куштанд. Хурофот дар ин замин лона кардааст ва ҷавонро ба гумроҳӣ мебарад. Сангборони ҳамватанонамро ҳар рӯз аз тарафи худамон медонед. Духтарон аз рӯзи таваллуд ҳамчун занони зиндонанд. Зан дар ин ҷо ҳамчун мол фурӯхтаву харида мешавад. Баъзе бобоҳои сагсирати мо духтарони 12-соларо ба занӣ гирифта истодаанд. Ин даҳшат аст, медонед? Замо-ни ҷоҳилият гӯё дар мо нав оғоз шуда. Занони меҳрубони миллати ман қариб, ки ҳуқуқ надоранд. Ҳар сол садҳо ва шояд аз ин зиёдтар духтарони афгон худро мекушанд, зеро ин Ватан бадтар аз қиёмат шудааст. Гӯё растохез барпо гардида.

Агар ҷавони афғоне, ки боре ба кишвари амтаре сафар кунад, дигар ба ин ҷо намеояд. Оилаҳои каме тавонманди мо аз ин кишвар рафта истодаанд. Имрӯз миллати афгон парешон гаштааст.

Президентҳоямон ҳам дар чанд соли ахир дурӯяхо шудаанд. Қарорҳои мебароваранд, ки зиддимиллӣ мебошанд ва барои парешон кардани мо боис мегарданд.

Эй Худо, дар ин хонаи вайрона мани кӯдак мондааму модари маъюбам. Қувваи корӣ дар оилаи мо нест. Ҳар касе, ки ба мо хайр кунад, ҳамонро меҳурем. Ёд надорам, ки кай хандидам, табассуми муддати мадидест, ки моро падрӯд гуфта.

Ман ҳарфҳоро намешиносам. Рӯзи аввалини қадам монданам ба дабистон рӯзи бомбардони мактабамон буд. Кӯдакҳои зиёд мурданд, муаллимҳоямон ҳам шаҳид шуданд. Ман ва чанд кӯдаки дигар бо бардоштани ҷароҳатҳо зинда мондем. Китобе, ки барои омӯзиши ҳарфҳо падарам гирифта буд, суخت ва хокистар гардид. Ман он китобро хондан меҳостам, аммо афсӯс... Деҳаи ман аз рӯи нақли падари раҳматиам ба ҷаҳаннам монанд аст.

Ҳар гаҳе, ки хобам барад, танҳо як хоб мебинам. Дар хобам мебинам, ки дар сарзамине ҳастам, ки ҳама ҷо гулгулшукон ҳастанд ва ман бо ҳамсолони раҳматиам бозии футбол дорем ва хеле хурсанд ҳастем. Мо сулҳро дигар дар хоб мебинем. Рӯзи мо пур аз орзуҳои амалинашаванда ҳастанд. Бӯи умедро дар ин ҷо намебинам. Мо танҳо маргро интизорему халос. Дар деҳаи ман гул намерӯяд, зеро гул дар замин мерӯяд, ки дар он ҷо сулҳу ошӣ ҳувайдост. Замини мо аз як чиз сурх аст: танҳо аз хуни ҳаммиллатонам.

Эй Худо, аз гиряи зиёд дигар дар чашмам ашк намондааст. Хун мегирам, қалбам хун аст, чашмонам суп-сурх шудаанд. Падарам мегӯфт, ки ҳоло ту калон мешавӣ, ба донишгоҳ дохил мешавӣ ва барои ватани худ хизмат мекуни. Мани бечора ба гапҳои падарам бовар мекардам ва замоне ки ақл пайдо кардам, дарк намудам, ки кӯдак дар ин ҷо калон намешаванд. Падари бечораам бо ваъдаҳои пучи худ маро фиреб медод. Ӯ бо бародару хоҳарам рафт ва ману модарамро танҳо гузошт. Дар чашмони модарам ғами садсоларо мебинам. Хан-

даҳое, ки ба хоҳири ман мекунад, ҳамагӣ сохта ҳастанд, дар зеро он чашмҳои хун мебинам. Дигар ба афсонаҳои модарам ҳам бовар намекунам. Афсонаҳои мо ҳам даҳшатовар ҳастанд.

Эй Худо, мо орзу надорем. Мегӯянд, ки орзу зиндагиро ширин намудааст, аммо мо орзу надорем. Орзуҳои мо пеш аз амали шуданашон мемиранд. Як орзу дорем, ки намиранда аст ва ин орзуи марг аст. Хонаҳои мо вайрон шудаанд ва дар фасли зимистон аз боми хонаамон об мечакад ва болинамро намнок мекунад. Ман хеле хунук меҳӯрам... Зебогии фаслҳои сол дар мо дида намешавад. Дар деҳаи вайронаи ман дар фасли баҳор ба ҷуз аҳён-аҳён сабзаҳо дигар чизе намерӯяд.

Худоё, ин инсонҳои офаридаат ин қадар бераҳм будааст. Ин ҷаллодон хун меҳӯранд, хун. Наход инсон ин қадар бераҳму бешафқат шавад?

Ману модарам як орзуи амалинашавандаи дигар дорем. Орзу дорем, ки бол пайдо кунем ва ба як сарзамини тинҷу ором парвоз карда, идомаи умри худро дар он ҷо гузаронем. Аммо инсон, ки бол дошта наметавонад.

Ман мурдан намеҳоҳам, зистан меҳоҳам. Меҳоҳам, ки ба

рояш гиря мекунам. Мо як рӯзгори ваҳшатзо дорем. Хеле дардовар аст, вақте ки пул надорӣ, то модаратро табобат бикунӣ.

Худоё, Ту доно ҳастӣ ва аз ҳама чиз оғоҳ мебошӣ ва ин қисмате, ки имрӯз ба сари миллати афгон омадааст, бояд ҳикмате дошта бошад. Мани кӯдаки беақл ба Ту шикоят дорам.

Рӯзе падарам қиссае нақл карда буд, ки: "Ривояте ҳаст, ки рӯзе ҳазрати Мӯсо (а) аз лаби об мегузашт ва чашмаш ба шахсе афтод, ки об менӯшид ва хангоми рафтан ҳамени худро дар ҳамон мавзеве фаромӯш кард. Марди дигаре омад ва хост об нӯшад, ҳамени пулро дид ва гирифт рафт. Боз марди дигаре омад, об нӯшид, дар ҳамин асно соҳиби ҳамён баргашт ва гиребони ин мардро гирифт, ки ҳамени маро ту гирифтаӣ ва мард ҳарчанд савганд меҳӯрд бовар намекард. Соҳиби ҳамён шамшер кашида, сари ин мардро аз тан ҷудо карду ба роҳи худ рафт ва дуд аз димоғи ҳазрати Мӯсо (а) аз ин беадолатӣ баромада, ба он Зоти пок арз намуд, ки ин чӣ беадолатист, ки ҳамениро дигар кас гирифт дигар кас барои амали вай ҷон бохт ва Ту монени ин беадолатӣ нагаштӣ. Садо омад, ки: "Ё Мӯсо, ту ором бош аз он чӣ мо боҳабарем ту беҳабарӣ. Падари марди ҳамендор ҳамон миқдор пул аз

мактаб биравам ва хату савод гирам, бузург шавам, донишманд бигардам ва ҳамватанонамро бифаҳмонам, ки аз як гиребон сар бароварда, ин мулки хуношомро аз вартаи нобудшавӣ бирашонанд. Ба андешаи ман беақлтарин инсон шояд ҳамон бошад, ки дар ватанаш сулҳу оромӣ танинандоз ҳасту аз он ношукӯӣ мекунад.

Эй Худо, ман пеши Ту аз ин ваҳшиҳои одамсурат шикоят мебарам.

Модарам танҳо як насихат дорад ва мегӯяд, ки ба умеди Худо шав! Ман танҳо ба Ту паноҳ мебарам. Модарам бемор аст ва ҷойи ҷароҳатбардоштааш шабҳо дард мекунад, аммо дар ин ҷо доруву дармон нест. Модарам шабҳо фикр мекунад, ки маро хоб бурдааст ва нолишро оғоз мекунад, аммо ман бедор ҳастам ва баробари шунидани садои модарам қалбам хун мегардад ва беовоз ба-

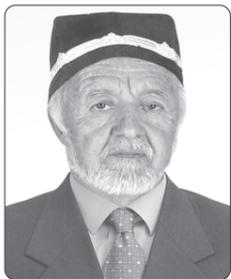
падари марди ҳаменигирифтагӣ рабуда буд ва мо ҳаққи падари ӯро ба ӯ баргардонидем ва падари шаҳиди ҷонбохта падари марди қотилро кушта буд ва мо бо дасти писари ӯ хунбаҳои падари ӯро расонидем. Акнун бигӯ кучои ин беадолатист?"

Аз ин ривояти нақлкардаи падарам чуни фаҳмидам, ки адолат танҳо дар дасти Туст! Мегӯянд, ки дуои кӯдак ба даргоҳат қабул мегардад ва ман имрӯз даст ба дуо бардоштам, дуо мекунам, ки сарзаминамро аз ҷангу куштору хунрезӣ наҷот бидеҳ, кӯдаконамонро бузург бигардон, падарону бародарону хоҳаронамонро аз мо ҷудо накун, қаҳрамонҳоямонро хифз бинмо ва сулҳу осоиштагиро дар ватанам пайдор бигардон!

Эй Худо, моро кӯмак бикун!

Ҷаҳонгир РУСТАМ,
узви ИЖТ

PS: Ҳар суҳане, ки аз ҷониби қаҳрамони нигошта - кӯдаки афгон оварда шудааст, таҳаюлӣ буда, мансуб ба эҷоди муаллиф аст. Рақамҳо вобаста ба қатлу куштор ва гуфтори Аҳмадшоҳи Масъуду ривояти динӣ воқеӣ ҳастанд.

Сайдулло СИТАМОВ,
номзади илмҳои физика ва математика,
дотсент, мудири кафедраи физикаи
тиббӣ ва информатикаи Донишгоҳи
давлатии тиббии Хатлон

ХОТИРОТИ НЕК АЗ ҶАНГӢ НАЗАРОВ

Профессор Нарзуллоев Б.Н. мо аспирантҳои ҷавонро як рӯз пас аз маҷлиси кафедра чамъ карда таъкид гуфт: "Медонед, ки як кӯлоббача дар Академияи Ҷарбии Маршал Тимошенко ҳамчун аспирант мехонад ва тамоми маршалҳо ва генералҳои ба кори илми машғулбударо бо доногӣ, зиракӣ ва кордонияш қоиладардааст. Анна қору кордонӣ ва таҳсили аспирантии Ҷангӣ Назаровро шумо аспирантҳои ҷавон омӯзед ва дар байни олимони соҳаи физика мисли он сазовори обрӯ ва этибори хоса шавед."

Ман бо Ҷангӣ Назаров соли 1978 дар шаҳри Москва шинос шудам. Ӯ дар ин давра дар Академияи Ҷарбии муҳофизати химиявии ба номи Маршал Тимошенко дар аспирантураи рӯзона дар соли 3-юм таҳсил мекард. Аз рӯзи аввали шиносӣ ин марди доно ва кордон ба ман хеле маъқул шуд. Яке аз хислатҳои хуби он кас хоксорӣ ба шумор мерафт. Ҷангӣ Назаров дар ҳама даври замони кориаш мехост ба одамон новобаста аз синну сол, маҳал ва милаташ ёри расонад. Бо Ҷангӣ Назаров ман ба воситаи профессор Нарзуллоев Баҳрулло Нарзуллоевич, проректори шуъбаи илми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, мудири лабораторияи физикаи полимерҳо, Арбоби шоистаи илму техникаи Тоҷикистон, олимони забардасти тоҷик шинос шудам.

Профессор Нарзуллоев Б.Н. мо аспирантҳои ҷавонро як рӯз пас аз маҷлиси кафедра чамъ карда гуфт: "Медонед, ки як кӯлоббача дар Академияи Ҷарбии Маршал Тимошенко ҳамчун аспирант мехонад ва тамоми маршалҳо ва генералҳои ба кори илми машғулбударо бо доногӣ, зиракӣ ва кордонияш қоиладардааст. Анна қору кордонӣ ва таҳсили аспирантии Ҷангӣ Назаровро шумо аспирантҳои ҷавон омӯзед ва дар байни олимони соҳаи физика мисли он сазовори обрӯ ва этибори хоса шавед." Аз ҳамаи давра ман орзуи ба Ҷангӣ Назаров шинос шуданро доштам ва хушбахтона соли 1978 ба ин муяссар шудам.

Ба воситаи ин марди доно ман бо якчанд профессорҳои дар соҳаи физикаи полимерҳо машғур, аз ҷумла профессор Патрикеев Г.П., профессор Манин В.Н., профессор Ратнер С.Б., профессор Карташов Э.М., профессор Суворова Ю.В., профессор Роговина Г.Н. хулоса ҳамаи коркунони соҳаи илмӣ, ки оид ба технологияи коркарди полимерҳо корҳои илмӣ мебарданд, шинос шудам ва барои ин ман аз Ҷангӣ Назаров як умр миннатдорам.

Як нуктаи назарро бояд қайд намоям, ки Ҷангӣ Назаров яке аз намояндагони соҳаи илмҳои табиатшиносӣ дар солҳои 70-ум ба шумор меравад, ки номи тоҷик ва Тоҷикистонро дар байни олимони Россия, Украина, ҷумҳуриҳои Осиёи Миёна, назди Балтика, Кафказ, Афғонистон, Эрон, Покистону Ҳиндустон ва дигар давлатҳо машҳур гардондааст.

Пас аз хатми аспирантура

Ҷангӣ Назаровро роҳбари илмиаш профессор Манин Вячеслав Николаевич ба наздаш ҷеғ зада ба ӯ мегӯяд, ки: "Ҷангӣ ты уйдешь для того чтобы ты не забыл нас на падям возьми моё машину и всегда запомни о нас."

Назаров Ҷангиро олимони миллатҳои гуногун мисли писарашон, бародарашон хурмату эҳтиром мекарданд. Ягон аспиранти тоҷикистонӣ мисли ӯ дар назди олимони Академияи Ҷарбии Тимошенко азиз набуданд.

Хурмату эътибораш ҷунон баланд буд, ки профессорҳо Манин В.Н. академик Вавилов С.И., профессор Суворова Ю.В., профессор Роговина Г.Н. аз Москва барои дар ҷи гуна муҳит, оила ва маҳал тарбия гирифтани ӯро доништанӣ шуда, ба хонаи онҳо деҳаи Мирпоқи ноҳияи Кӯлоб хабаргирӣ омадаанд.

Тавассути меҳнати ҳалол, доноӣ ва кордонии Ҷангӣ Назаров пеш аз муҳлати муқарраршуда рисолаи номзадиро ҳимоя карда, бо мошини ГАЗ-24, ки профессор Манин В.Н. ба ӯ тухфа дода буд, савора аз Москва ба Кӯлоб меояд.

Дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ӯ дар вазифаҳои маъсул: мудири кафедра, котиби ташкилоти партиявӣ, декани факултаи физика кор карда, барои пешрафти илмҳои физика ва тарбия кардани олимони соҳаи физика дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб хизматҳои хеле калон кардааст. Бисёре аз олимони ҷавоне, ки дар солҳои ҳафтодум ва ҳаштодум дар марказҳои гуногуни илмии Россия аспирантура хатм карда, дар соҳаи физика ҳимоя карда, сазовори унвонҳои илмӣ шудаанд, дар мисоли Фатоев И., Салимов Н., Зайниддинов С., Алимардонов Э., Курбатов В., Канкова Л.И., Сарҳадов И., Айдаров Х., Ситамов С., Тошматов А., Нуров Қ., Мирзоев Б. ва дигарон, ки ҳоло дар ғушаҳои гуногуни дунё ба корҳои илмӣ омӯзгорӣ машғуланд, худро шогирди Ҷангӣ Назаров мешуморанд ва бо самимияти маҳсус аз ӯ ёд мекунанд.

Дар ҷараёни кори Ҷангӣ Назаров ҷунон ҳалим ва кордон буд, ки диққати тамоми атрофиёро ба худ ҷалб мекардаанд ва ҳар кас орзу мекард, ки ҳамроҳи ӯ кор кунад. Барои ин далелҳои бисёр овардан мумкин аст лекин яқини онро пеши назар меорем, ки барои ҳама коргарон ин таъҷҷуб менамуд.

Ҷангоми дар аспирантура хонданаш дар шаҳри Москва ҳамроҳи ӯ писари президенти Академияи фанҳои Озорбойҷ

он Аббосзода Озод як ҷо мехондаанд. Ҷамроҳи Озод ӯ якчанд бор бо академик Аббосзода вомехӯрад ва ба вай ҷунон маъқул мешавад, ки ӯро барои кор ба Академияи улуми Озорбойҷон таклиф мекунад. Дар ҷавоб Ҷангӣ Назаров ба академик Аббосзода мегӯяд, ки ман як модари пирдорам ва албатта пас аз хатми аспирантура ба Кӯлоб, назди модарам ба кор меравам, гуфта ҷавоб медиҳад, ки ин ба академик Аббосзода хеле хуш меояд. Пас аз хатми аспирантура аз академик Аббосзода хоҳиш мекунад, ки ба

кард. Ман дар ин масъала ба якчанд шиносҳо дар бораи пешниҳоди Ҷангӣ Назаров маслиҳат кардам, ки натиҷаи он ҳолатеро ба вучуд овард, ки мошин мегирифтагиҳо хело зиёд шудаанд ва Ҷангӣ Назаровро ба ҷон расонидаанд ва дар охир ӯ ба ман гуфт, ки ман мехоҳам ин мошинро шумо гиред, набошад мошин мегирифтагиҳо хело бисёранд. Ҷамин тариқ, тавассути Ҷангӣ Назаров мо бо бародарам мошинро аз идораи ноҳия рафта гирифтём ва соҳиби мошин шудем.

Хотираи хеле аҷибе, ки

писараш иҷозат диҳад, то ҳамроҳи ӯ барои кор ба Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ равад ва академик Аббосзода бинобар эҳтироми калон доштан ба Ҷангӣ Назаров розӣ мешавад ва он кас қариб ду сол, то давраи хонадоршавиаш ҳамроҳи Ҷангӣ Назаров дар кафедраи физикаи умумии ДДК ба номи А. Рӯдакӣ ҳамчун мудири кафедра кор мекунад.

Хотираҳо дар бораи ин марди бузург хеле бисёранд ва яке аз онҳо ин аст, ки рӯзе Ҷангӣ Назаров маро ба наздаш ҷеғ зада гуфтанд, ки ба бародари ӯ акаи Махсум аз ҷои кораш ҳамчун коргари пешқадам мошини сабуқравӣ "Жигули-06" тухфа додаанд ва ҳамонро рафта гиред. Ман хеле ҳайрон шудам ва ҳато ба ҳақиқат будани ин бовариам намеомад, лекин ӯ маро қариб 2-3 рӯз ба наздаш ҷеғ зада ин фикрро боз такрор

Ҷангоми дар шаҳри Москва якҷоя дар курси азхудкунии техникаи ҳисоббарор аз саргузаронидем, ин аст, ки дар он ҷо ман бо Ҷангӣ Назаров ва ду омӯзгори дигар, яке аз Благовешенск бо номи Виктор Иванович ва дигаре аз Омск Анатоли Михайлович дар як хонаи сеҳучрагӣ, ки дар Проспекти Мичурин назди меҳмонхонаи донишгоҳ ҷойгир буд, зиндагӣ мекардем ва ҳар рӯз қорамон ба донишгоҳ дарсхонӣ рафтан буд.

Дар назди хонаи мо селайи кафтарҳо хеле зиёд буданд ва қариб ҳар рӯз мо 3-4 кафтарро дошта, тоза карда хӯроқҳои болаззат аз гушти кафтар тайёр мекардем.

Рӯзе аз рузҳои Виктор Анатолий мебинанд, ки дар зарфи партов мепартофтагӣ парҳои кафтарҳо гузошта шудааст. Аз ин кор онҳо дар ҳаросафта, оҳиста бе ягон гап аз хона баромада мераванд. Вақтҳои дарс хондан ман аз Вик-

тору Анатолий мепурсидам, ки ҷаро аз хона шумо рафтед ва мегуфтанд, ки он ҷо хунук аст ва барои ҷамин мо аз он ҷо кӯчидем.

Курси баландбардории ихтисос ба охир расид ва мо ба Кӯлоб ба кор омадем. Ҷангӣ Назаров мудири кафедра ва котиби кумитаи партиявӣ факултаи физика шуда кор мекард. Як рӯз манро ба Кумитаи партиявӣ донишгоҳ ҷеғ заданд. Рафтам, ки Ҷангӣ Назаров дар он ҷо ништааст ва намояндаи кумитаи ҳизбии коммунистии шаҳри Кӯлоб низ дар он ҷо буд, ҳайрон шудам, ки ҷаро маро ҷеғ зада бошанд. Баъди муҳокима фаҳмидам, ки дар бораи гушти кафтар хурдани мо ҳамхонаҳоямон бо кумитаи ҳизбии шаҳри Кӯлоб дар бораи мо шиқоат навиштанд. Дар натиҷа, азбаски Назаров аъзои ҳизб буд, ӯро аз вазифаи бардушдоштааш озод карда, огоҳии қатъӣ доданд. Ман, ки ҳизбӣ набудам, хеле сарзаниш карда аз идора ронданд. Ин воқеа солҳои дароз боиси шухӣ ва ҳазли ҳамкорон ва рафиқони ману Ҷангӣ Назаров шуд.

Хотираҳои аҷибу ғариб хеле бисёранд ва як воқеаи аҷибӣ дигар ин буд, ки профессор Нарзуллоев Б. Ҷангӣ Назаровро хеле ҳурмат мекарданд ва дӯст мебошанд. Дар яке аз шабнишиниҳои зиёиёни тоҷик дар шаҳри Москва ҳангоми рақс кардан профессор Нарзуллоев Б. Ҷангӣ Назаровро ба оғӯш гирифта, оҳиста мегӯяд, ки ман ягона духтардорам бо номи Саодат ва мехоҳам, ки туро домод гирам. Ҷангӣ Назаров аз ин пешниҳод хеле хурсанд шуда, бо ҷону дил ин таклифро қабул мекунад ва Нарзуллоев Б. таъкид мекунад, ки дар ин бора ба ягон кас гап накушоад. Аз байн як сол ӯ зиёдтар вақт мегузарад ва рӯзе профессор Назруллоев Б. Ҷангӣ Назаровро бо ҳамроҳии Парвиз, Ҳасанов Ирфон ва акаи Аваз ҷеғ зада, зиёфати калон медиҳад ва ҳангоми рақс кардан боз ба ӯши Назаров мегӯяд, ки "Ҷангичон, ҳама гап, ки ба ту гуфта будам, иҷро намешавад. Ман аз ин кор хеле маъюсам, лекин аз ин кор бо афсӯс мефаҳмонам, ки ҳамсарӣ домудлло Малвина Ивановна розӣ нашудааст.

Ман бо Ҷангӣ Назаров солҳои зиёд на ин ки ҳамкор, балки ҳамсоия хеле наздик ва қариб ҳар рӯз якҷоя дар хонаҳои якдигар нону намак меҳурдем.

Оилаҳоямон, фарзандонамон, инчунин тамоми ҳешу таборҳои якдигарро аз наздик мешиносем.

Ҷаёт ҷамин тавр сохта шудааст, ки ҳамаро дер ӯ зуд ба дунёи абадияташ гусел мекардааст. Аз хабари марги Ҷангӣ Назаров ман ба тамоми аҳли оила ва ҳешу таборҳоям, шогирдон хеле афсӯс меҳурем ва аз Худои Таъоло таманои онро дорем, ки дунёи охирашро обод гардонад. Ёди дӯсти азиз, Ҷангӣ Назаров ҳамеша бо мост.

ТЕРРОРИЗМ ЗУҲУРОТИ ХАВФНОКИ ЗАМОНИ МУОСИР

Рамазон ФАЙЗОВ,
ассистенти кафедраи таърих,
ҳуқуқ ва сиёсатишносӣ

Яке аз масъалаҳои муҳим дар замони мураккаби муосир вобаста ба масъалаи терроризми сиёсӣ ин муайян кардани сабабҳои пайдоиш ва паҳн шудани ин падидаи номатлуб мебошад. Дар чунин ҳолатҳо гурӯҳҳои гуногуни муҳолиф пайдо мешаванд: сиёсӣ, иҷтимоӣ, миллӣ, динӣ, ки барояшон қонуни будани ҳокимияти мавҷудбуда шубҳаангез мешавад. Ба андешаи мо, дар марҳилаҳои гузариши ҳолати терроризм аз сабаби он тамоюл ба афзоиш дорад, ки дар қисмҳои муқарраршудаи вақт дар робита бо азнавбаҳодиҳии назарияҳои таълимот дар бораи арзишҳои манзари муосири дахлдор барпо мешавад, вале ноустуворӣ, мочароҳои бераҳмона ва носозишкорона хусусияти асосии муносибатҳои базавӣ ва робитаҳои иҷтимоӣ мебошанд.

Давраи гузариш, ки бо вазъи вазнини иқтисодӣ мушкул гаштааст, шароити муқобалаи иҷтимоиро ба вуҷуд меорад, ҳолати махсуси афкори умумиро ташаққул медиҳад, ки барои он арзёбии номувофиқи воқеияти ҳақиқӣ, рӯҳияи ноустуворӣ, интизориҳои бефоида, хашмигинӣ ва таҷовузкорӣ хос аст. Дар ин шароит даъватҳои экстремистӣ ва амалҳои эътирозӣ ба осонӣ қабул карда мешаванд. Қашшоқӣ, бекорӣ, ғаму ғуссаи беканор, фарқияти аз ҳад зиёди аҳоли аз ҷиҳати даромад, заифии ҳокимияти давлатӣ, қобилият надоштани ҳокимият дар таъмин намудани бехатарии шахс ва молу мулкӣ ба он меоранд, ки экстремизм ва парастии бераҳмӣ қисми ҷудонашавандаи тафаккури ҳома мешавад.

Баррасии сабабҳои асосӣ ва заминаҳои паҳншавии терроризми сиёсӣ дар замони муосир барои фазаи пасошӯравӣ ҳеле муҳим аст, зеро ҳоло ҳам инкор кардани таъсири манфии давомкардаистодаи дигаргунии харобиовари геополитикӣ - пошхӯрии ИЧШС-ро дар сатҳи миллӣ ва минтақавӣ инкор кардан мушкул аст.

Пеш аз ҳама таҳлили амиқи сиёсӣ, тағйиротҳои сохтори сиёсии ҳомаи тоҷик, ҳолати муносибатҳои ҷамъият зарур аст; ҷудо намудани муҳолифатҳои дар ҳомае ҷойдошта (ё заминаи муҳолифатҳо) лозим аст, ки феномени терроризмро сабаб мешаванд. Робита байни вазъи сиёсӣ-иқтисодӣ ва афзоиши экстремизм ва терроризмро маълум намуда, набояд ҳолати ҳокимият ва моликиятро чун сарчашмаҳои асосии афзоиши зӯрварии иҷтимоӣ аз мадди назар дур кард.

Ҳамин тавр, нобаробарии иҷтимоӣ яке аз манбаъҳои зоҳиршавии террористӣ дар ҷамъият мебошад, зеро ҳар як гурӯҳ мекӯшад вазъияти худро беҳтар кунад, ҳаҷми неъматҳои иҷтимоии дар ихтиёр доштаашро

васеъ намояд. Низоъҳои сиёсии бо сабаби нобарор тақсим кардани неъматҳои моддӣ ба вучудномада метавонанд дараҷаи баланди шиддатнокӣ дошта бошанд. Ба ин ду Инқилобҳои Кабирӣ дар таърихи инсоният шуда (дар Фаронса дар охири асри XVIII ва дар Руссия дар аввали асри XX) мисол шуда метавонанд. Синфҳои сарнагуншуда нисбати худ амалҳои фоҷиабори ҳаракатҳои терроризм ва террорро чашиданд.

Татбиқи қардани ислохотҳои азими иҷтимоӣ дар Иттиҳоди Шӯравӣ ва собиқ ҷумҳуриҳои собиқӣ он дар охири солҳои 80 ва аввали солҳои 90 ба пастшавии назарраси мақоми иҷтимоии гурӯҳҳои соҳибимтиёзи шӯравӣ (қисми партократия, ҳарбиён) оварда расонд, ҳамчунин ба неқӯаҳволии табақаҳои мобайни аҳоли таъсир расонд. Қариб дар ҳамаи ҷумҳуриҳои пасошӯравӣ дар даромади байни камбағалон ва сарватмандон фарқияти калон мушоҳида карда мешавад. Набудани механизмҳои ҳуқуқии ҳифзи манфиатҳои табақаҳои васеи меҳнаткшон яке аз масъалаҳои асосӣ менамояд. Ба ин тақсимшавии якбораи ҷамъиятро ба синфҳои сарватманд ва камбағал бояд илова кард, ки ба люменитатсия (ҷинояткорон, оворагардон, қашшоқон) қисми калони аҳоли меорад. Дар навбати худ ин табақа дар ҳолати афзудани шумораи худ тамоюл ба ҳамроҳшавӣ бо элементҳои криминалӣ дорад, ба қувваи ноустувор ва харобкунанда мубаддал мегардад. Дар ин замина шаклҳои фаъолияти террористӣ ба вуҷуд меоянд, ки на танҳо ба бехатарии иҷтимоӣ, балки бехатарии сиёсии мамлакат таҳдид мекунад. Ба ин маъно шубҳаҳои терроризм умумиятҳои иҷтимоӣ мешаванд, ки онҳоро пеш аз ин ба тамоюлҳои экстремистӣ ва аз он беш террористӣ айбдор кардан мумкин набуд.

Дар ҳома ба таври кофӣ мавҷуд набудани синфи миёна, ки дорои даромадҳои миёнаи устувор ва моликияти шахсӣ мебошад, ба вазъи сиёсӣ ва иҷтимоӣ таъсири манфӣ мерасонад ва муборизаи қувваҳои сиёсиро тезтунд мегардонад. Зайфӣ табақаи синфи миёна ба сафарбаркунии нокифояи нерӯҳои солими ҳома сабаб мешавад. Дар натиҷа ташаббус ба даст доираҳои террористӣ мегузарад, ки оқибатҳои фоҷиавор аст.

Номувозинатии саҳти иқтисодӣ махсус ба ҷавонон - аз ҳама қисмати фаъоли аҳоли таъсир мерасонад. Чунин омил, чун бекорӣ оммавӣ, ҷавонро ба гурӯҳҳои муттаҳид месозад, мавҷуд будани вақти зиёди озод ба он оварда мерасонад, ки барои онҳо иштирок дар корҳои гурӯҳ шакли асосии фаъолият мегардад. Вобаста аз сифатҳои шахсии инсон (бекорхуҷагӣ, хоҳиши зуд сарватманд шудан, муддате диққатро ба худ ҷалб кардан, дар доираи худ нуфуз пайдо кардан) ӯ ва дигар аъзоёни гурӯҳро дар даст ҷонибдорони ташкилотҳои террористӣ ва экстремистӣ метавонанд ба фарди гапдари мубаддал кунад.

Ба назар мерасад, ки муқоиса кардани "ҳомаҳои маҳкам кардашуда ва шахшуда" - ро бо ҳомаҳои, ки кайҳо дар тараққиёти худ ин даврро аз сар гузаронидаанд, на он қадар дуруст мебошад.

Дар ҳар даври замон дар байни ин ё он халқу миллат, дар қаламрави ин ё он давлат фард гурӯҳе аз инсонҳои дорои тафаккур ва тамаддуни баланди башарӣ зиндагӣ менамоянд, ки бо кӯшишу дарки амалу пайкор, бо нерӯи хосаи ақлонию зеҳнии хеш ба дигар одамон дар пешрафти ҳома саҳми бештар доранд. Талбаков Қурбон аз зумраи ҳамин гуна инсонҳои бошараф ва дар зиндагӣ муваффақгашта ба шумор мерафт.

Устод нақӯном, олими сермаҳсул ва худогоҳу бедордил Талбаков Қурбон аз зумраи инсонҳои буд, ки умри азизи худро сарфи тарбия кардаву ҳамеша

дар фикри пешрафту тараққиёти Ватан буд. Ҳолати зиндагӣ фаъолияти илмию ҷамъиятӣ ва шахсияти Талбаков Қурбон ибратомӯз ва муносиби пайравӣ аст. Камҳарфию кӯтоҳбаёнӣ ва асоснок сухан рондан ҳам шохиди суханварию мавқеъшиносии такаллуми ҳар фард аст, ки ин хислат хоси устод Талбаков Қурбон буд.

Устод мутолиаи китобу маҷалларо хело зиёд дӯст медошту илми ҷамънамудаи худро рӯи сафҳа оварда, пайваста ба китобу мақоланависӣ машғул мегардид, ки инро китобу мақолаҳои устод исбот мекунад. ӯ мавқеъбинона ва нозукона сухан меронд. Кӯшиш мекард, ки фикри худро бо далоилу аснод, бо риояи мантиқ баён намояд.

ЁДЕ АЗ ҚУРБОН ТАЛБАКОВ

Меҳру муҳаббати устод Талбаков Қурбон ба шогирдон ва умуман муносибати самимона бо одамон, нақши худро дар ҳар гуна фаъолияти эшон гузоштаанд. Устод бо самимияту меҳри беандоза машғули илм буданд. Барои хонанда каме аз шарҳи ҳоли ӯ қисса мекунем.

Талбаков Қурбон Чилаевич 10-уми ноябри соли 1956 дар деҳаи Кафтари ноҳияи Шӯрообод (ҳозира Шамсиддин Шохин), дар оилаи деҳқони камбағал ба дунё омадааст. Аз моҳи сентябри соли 1964 дар мактаб-интернати ноҳияи Восеъ, 1968 то соли 1974 дар мактаб-интернати "Комунизм"-и деҳаи Саричашмаи ноҳияи Шӯрообод таҳсил намуда, соҳиби номаи камол гаштааст. Баробари мактаби миёнаро хатм намудан ба факултети забонҳои шарқӣ Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон (ҳоло ДМТ) дохил шуда, онро соли 1979 ба ихтисоси Филологияи шарқ хатм кардааст. Бо роҳати донишгоҳ ба шаҳри Кӯлоб омада, аз моҳи августи соли 1979 то моҳи март соли 1981 дар мактаби миёнаи №14-и ноҳияи Кӯлоб муаллими забони англисӣ шуда кор кардааст. Дар ин вақт ӯ ба хизмати Ватан даъват шуда, дар ҳайати Қувваҳои Мусаллаҳи СССР дар Ҷумҳурии Ислонии Афғонистон ба сифати тарҷумон адои вазифа намудааст. Баъди адои хизмат аз соли 1982 ба Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба кор омада, аз моҳи октябри соли 1990 то моҳи декабри соли 1993 аспиранти кафедраи педагогикаи назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории ба номи Қандил Ҷураев (ҳозира ба номи С. Айни) буда, соли 1993 дар мавзӯи "Тарбияи сифатҳои маънавии донишҷӯён дар дарсҳои забони хориҷӣ (англисӣ)" рисолаи номзадӣ ҳимоя намуда, дараҷаи илмию номзади илмҳои педагогиро соҳиб гаштааст. Соли 1996

Файзиддин ДАВЛАТОВ,
декани факултети филологияи хориҷӣ

дараҷаи илмию дотсентро соҳиб гаштааст. Аз моҳи сентябри соли 1996 то моҳи августи 1999 бо мақсади баланд бардоштани савияи дониш ва тақмили ихтисоси забони англисӣ ва технологияи ҳозиразамон ба Британияи Кабир фиристода шуд. Соли 2001 декани факултети нартаъсиси забони хориҷӣ (англисӣ) таъин гардид.

Устод Талбаков Қурбон дар давоми фаъолияти педагогикаш корҳои илмию педагогиро дар алоқамандии зич ба корҳои ҷамъиятӣ ва тарбиявӣ пеш мебард. Бо ташаббуси ӯ моҳи сентябри соли 1997 дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб маркази омӯзиши забони англисӣ ва технологияи нав кушода шуд.

Талбаков Қурбон шахсе буд, ки шодиву хурсадӣ ва оромии факултетро аз ҳама боло медонист. Ҳаёти факултети филологияи хориҷӣ ҳеҷ вақт хизматҳои фаромӯш намекунад.

Талбаков Қурбон 29-уми явари соли 2006 баъди бемории наҷандон тулонӣ аз олам даргузашт. Риштаи ҳаёти касе қанда шуда, ки тамоми қуввати нерӯи худро баҳри Ватану тарбияи насли наврас дарег намедошт. Номи неки эшон дар дилҳои тамоми миллат абадӣ боқӣ хоҳад буд.

Рӯҳат шод бошад, устод!

САЙЁҲИ АРАБ: ВАЛЛОҲИ ТОҶИКИСТОН ХУБ АСТ!

Созмонҳои ҷаҳонии сайёҳӣ Тоҷикистонро яке аз кишварҳои муаррифи мекунанд, ки дар он туризм бо суръати хеле баланд рушд мекунад. Ҳар сол Тоҷикистон нисбат ба соли қаблӣ зиёда аз 100 ҳазор сайёҳони хориҷию ватаниро ба худ ҷалб мекунад.

Афзоиши вуруди сайёҳон ба Тоҷикистон дар ҳолате, ки тобиестони соли қорӣ дар пайи амали террористӣ дар ноҳияи Дангара 4 сайёҳи хориҷӣ кушта шуд, аммо ин боиси кам гаштани сафи сайёҳон нагардида, балки афзоиши онҳо дучанд эҳсос мешавад. Сайёҳон кайҳо боз эҳсос намудаанд, ки Тоҷикистон кишвари бузург ва саропо меҳрофарину дилнишину меҳмондӯст аст.

Чанде қабл дар шаҳри Хучанд конференси байналмилалӣ баргузор гардид, ки банде бо чанде аз омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ даъватӣ будем. Зимни сафар дар роҳи Душанбе-Хучанд хостем хӯроки нисфиҷузӣ хӯрем. Ҳангоми дар ошхона қарор доштанамон ду нафар наздамон омаданду ба ишора об пурсиданд. Бо тоҷикӣ ҳарф задам, ки чизе нафаҳмиданду дигаре аз дур "араб-араб" гуфт. Билохира банде, ки арабӣ ро балад ҳастам, наздашон рафтаму бо онҳо сӯҳбате оростам. Аён шуд, ки онҳо аз шаҳри

Мадинаи Арабистони Саудӣ буда, барои сайёҳат ба Тоҷикистон омадаанд. Дар бораи Тоҷикистон пурсидам, ки хело зиёд хотироте нақл намуданду билеҳира якеаш гуфт: "Валлоҳи Тоҷикистон хуб аст".

Дар рафти сӯҳбат аён гардид, ки онҳо тӯли 1 моҳ дар Тоҷикистон бояд меистодаанду манотиқи мухталифи Тоҷикистони азизи моро бояд тамошо мекардаанд. Мо низ хело аз таъриху фарҳанги ватани азизамон ба онҳо нақл кардем. Онҳо гуфтанд, ки мо аз интернет дар бораи Тоҷикистон маълумот доштем, аммо бори якум воридаи Тоҷикистон шудем. Муносибати мардумаш барои мо хело писанд омад.

Мушоҳидаҳои нишон доданд, ки воқеан вуруди сайёҳон ба Тоҷикистон дар қиёс ба солҳои пеш бештар ба назар мерасад, ки ин ҳам боиси даромади буҷаи давлат ва ҳам барои муаррифии Тоҷикистон мусоидат менамояд.

Мо ифтихор мекунем, чун Тоҷикистони сарзаминест, ки бо ҳамаи бузургҳои мардуми Суғду Хатлону Бадахшон, Панҷакенту Кӯлоб, Ҳисору Вахшу Варзоб барин мавзӯҳои бузургу номдорро Ватан аст. Ватане, ки чун модари азиз дӯсташ медоранд эҳтиром мекунанд. Ватане, ки ҳар хасу хору хоки он бошандагонашро муқаддасу гирифт. Тоҷикистони бузург

Муҳалмад САИДЗОД,
ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ

имрӯз дарахти пурсамареро менамояд, ки шоҳаҳои пурқуввату бузургаш сояфкани ҳар гулу гиёҳи арзандаи ӯст ва меваҳои рангину лазизаш мардуми бонангу номус ва бодонишу баори он машғури дунё гаштаанд.

Имрӯз чун як тоҷик бо ифтихори бузург гуфта метавонам, ки давлати пуриқтидор, ки замоне дар тасарруфи давлатҳои иттиҳод ҷой дошт, мустакил, демократӣ, дунявӣ, ҳуқуқбунёд ва комилхуқуқ аст. Онро марди бузургу дарёдил ва ҷаҳондидаву кордон Эмомалӣ Раҳмон роҳбарӣ мекунад. Бо заҳмати гарону ранҷи беандозаи ин марди хирад Тоҷикистон яқост. Қисматҳо надорад, якрангу якмаром аст. Мардуми соҳибхиради ин сарзамин аз хурд то бузург яқдигарро эҳтиром эътироф мекунанд, чунки аз як миллат, як мазҳаб ва як наҷоданд.

Шарифмурод ИСРОФИЛ-НИЁ, адабиётшинос.

Нобиғагон ангуштшуморанд ва аз ҳазорон нафар шояд як нафар дар сад сол пайдо шавад. Аммо тарбияи фарзанд қарзи волидайн аст. Донишу ҳунар омӯхтани фарзанд, дар суннати миллии мо аз вазои-фи волидайн ба ҳисоб меравад. Падар бояд саъй намо-яд, ки фарзандаш дар баробари донишу ҳунар адаб дошта бошад.

Баргизул САФАРОВА, рӯзноманигори Муассисаи давлатии Телевизиони "Сафина".

Барои нобиға шудани фарзанд, барои ӯ имкониятҳои моддӣ-маънавию фароҳам бояд овард. Дар акси ҳол фарзанди доно ба ҳар ваҷҳ ҳамчун шахси донишманд ба камол мерасад, дар зиндагӣ роҳу равиши худро пайдо менамояд, аммо ба дараҷаи нобиғагӣ намерасад. Дастгирӣ ва тавачҷӯх мебояд, ҳаматарафа...!!! Ба истеъдоди фитрии кӯдак ва завқу хоҳиши ӯ мутаваҷҷеҳ бояд шуд ва то қадри имкон ба рушду инкишофи зеҳнии ӯ мусоидат бояд намуд...

Садбарг ДАВЛАТОВА, корманди РСАҶШ-и Вазорати адлия ҚТ.

Баъди хулосаҳои зиёд ба чунин фикр омадам: 1. Ин амри иллоҳист; 2. Омилҳои ирсӣ сабаби нобиға шудани фарзанд гашта ҳам метавонад; 3. Ҳанӯз дар батни модар бояд ҳам ҳолати рӯҳӣ ва равонии модар ором бошад; 4. Ҳифзи саломатии модар дар давраи инкишофёбии фарзанд; 5. Бо хӯроки серғизо саривақт таъмин кардани модар; 6. Шунидани мусиқӣ, хондани ривоятҳои афсонавӣ ва динӣ; 7. Ҳангоми дар батн будан, бо ӯ суҳбат кардану маслиҳат пурсидан; 8. Хондани ҳикояҳои, ки фарҷомашон саршор аз муҳаббат, аз дӯстию рафоқат, ободиву ободкорӣ иборат бошад. 9. Ба синну солашон, ба хурдиашон нигоҳ накарда, нуқтаи назари онҳоро фаҳмидан, аз онҳо маслиҳат пурсидан, дар симои онҳо

БАРОИ НОБИҒА ШУДАНИ ФАРЗАНД ЧӢ БОЯД КАРД?

Имрӯз барои тарбияи дурусти кӯдак волидайн заҳмати зиёд мекашанд, то наслшон дар оянда шахси закиву кордон ва номбардори онҳо бигардад. Аҷобаташ ин аст, ки дар бисёр маврид аз оилаҳои намунавӣ фарзандони камхираду бадҷаҳл ба дунё меоянд ва ё аз оилаҳои носолим фарзандони донишманду фарҳефта ба камол мерасанд. Ин дар ҳақиқат муаммос.

Эдисонро ҳамчун нобиға ҳам мешиносанд. Ӯ дар ҷое чунин менигорад, ки аз аҳмақӣ то ба нобиғагӣ модараш ӯро расонидааст. Нақл чунин аст:

Эдисон рӯзе ба хона баргаишт, хатчаеро ба модараш доду гуфт:

- Инро муаллимам дод ва гуфт, ки танҳо модарат бихонад.

Модар дар ҳоле ки ашк аз чашмонаш мерехт, хатчаро барои фарзандаш хонд:

- Фарзанди шумо нобиға аст ва ин мактаб барои ӯ кофӣ нест. Омӯзиши ӯро худ ба ӯхда гиред.

Солҳо бирафт ва модараш аз дунё гузашта буд. Рӯзе Эдисон, ки бузургтарин ихтироъкори қарн гашта буд, дар кунҷи хона хотироташро мурур мекард. Порчаи когазе дар сурохи девор тавачҷӯҳи ӯро ба худ ҷалб кард ва онро кушод. Дар когаз чунин навиштае буд:

- Кӯдаки шумо аҳмақ аст. Аз фардо ӯро ба мактаб роҳ намедихем.

Эдисон соатҳо гирифт ва дар хотироташ навишт:

- Томас Алва Эдисон аҳмақе буд, ки тавассути як модари қаҳрамон ба нобиғаи қарн табдил шуд.

Дар воқеъ, як чумла метавонад зиндагии инсонҳоро тағйир бидиҳад.

Аз ин рӯ, аз чанд равшанфикр ба саволи "Барои нобиға шудани фарзанд чӣ бояд кард?" пурсон шудем, ки фишурдааш пешкаши хонанда мегардад.

шахсияти бузургро дида, гуфтугӯ кардан; 10. Дар вақтҳои лозимӣ устод кироя карда, дониши онҳоро сайқал диҳанд.

Азиз САНГИН, рӯзноманигор, Донморк.

Суоли хуберо матраҳ кардаед. Миллати мо дар имрӯз ва оянда ҳам ба нубуғ ва нобиғаҳо ниёзи фаровон дорад. Ба андешаи ман, нубуғ дар марҳилаи аввал, худодод аст. Чунон ки истеъдод худодод аст. Вале, агар он аз ҳамон оғоз аз ҷониби волидайн ва пасонтар ҷомиға фаҳмида ва дастгирию парвариш наёбад, ба ҷое намерасад. Мисли чашмае ки агар ба киштзор кашада нашавад, ғайзу ҳосиле ба бор намеорад. Мавзӯи фарогирест, вале мухтасар ҳамин.

Дилноза ШОЕВА, донишҷӯи соли 3-юми факултаи молиявию иқтисодии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

Ростӣ, ин савол бисёр одамонро ба тааҷҷуб меорад, чунки барои фарзандро ба да-

раҷаи нобиға расондан паҳлӯҳои зиёдро дар фарзанд тараққӣ додан лозим аст. Маълум аст, ки ҳеҷ кас нобиға ба дунё наомадааст ва барои падару модар фурсати хуб аст, чунки ҳам дарҳо барои фарзанди онҳо аллакай кушодааст. Баъзан зеҳн ва заковатмандӣ дар кӯдакон аз ирсият ҳам вобаста аст. Танҳо тарбияи нақши муҳимро дар мавҷудияти сифати хислати фарзанд мебозад.

Барои нобиға шудани фарзанд зоҳиршавии қобилиятҳои онро тараққӣ додан аз синни хурдсолӣ лозим аст. Масалан, дар синни 2-3-солагӣ кӯдакро нутқи даҳониаш тараққӣ меёбад ва дар ин самт китоб хондан нақши калонро мебозад. Хело муҳим аст, ки барои онҳо афсона хонанд, чунки дар кӯдак маънаи сухангӯӣ пайдо мешавад. Дар 5-7-солагӣ кӯдак барои хондан тайёр аст ва дар синни миёна ва томактабӣ ҳар гуна бозигӯ кардан бо ӯ нақши бориз дорад. Волидайн бояд кӯшиш намояд, ки ҳамон маҳорате, ки дар фарзандаш ҳаст, кушода шавад ва имконият ба онҳо диҳанд, то ба дараҷаи нобиға расанд. Кӯдак маҳорати фикр кардан, омӯхтан ва зарфияти тараққӣ худро дорад ва вазифаи падару модар дар он аст, ки ба онҳо боварӣ дошта бошанд ва фарзандро ба роҳи рост равон кунанд.

Иршод СУЛАЙМОНӢ, сардабири рӯзномаи "Озодагон".

Ин суоли бисёр мушкил аст. Яъне то кунун ақли башарият барои ин нарасида, ки як коргоҳи нобиғатавликунӣ бисозад. Аммо ин ба он маъно нест, ки ҳамчунин коре номумкин бошад. Фикр мекунам бояд фазо ва муҳитро барои парвардани нобиғаҳо мувофиқ кунем. Бояд барои рушди маориф тамом талош карда шавад.

Дар қадами нахуст маориф бояд аз як соҳаи идеулужик наҷот дода шавад. Гуфтан меҳомам, ки маорифро дар воқеъ бояд ғайрисиёсӣ кунем. Дигар ин ки огоҳидиҳӣ ба тамоми маъно бояд вучуд дошта бошад, ҳаракатҳои рӯшанфикрӣ бояд рушд дода шаванд, озодӣ баён (на танҳо ба маънои озодии расонаҳо) бояд ниҳодина шавад. Таркибиҳои бемори ҷомеа бояд табобат шаванд: фасод, маҳалгарой, фаротар аз қонун погузоштан ва мисли инҳо... Садқат ва ирода барои эътироф кардану ниҳодина намудани арзишҳои демокротик бояд вучуд дошта бошад. Инҳо шароити аввалия барои доштани як ҷомеае мешаванд, ки мешавад онҳо муҳити солим сохт.

Комрони АСЛОН, шоири ҷавон.

Тарбияи фарзанд дар оила муҳим аст. Барои нобиға шудани фарзанд бояд аввал оила мустаҳкам ва тарбияи хуб дида бошад. Дар тақдири фарзанд ҳам

волидайн ва ҳам муҳит таъсиргузор аст. Муҳити солим метавонад инсонро солим ва мукамал кунад. Барои нобиға шудани фарзанд бояд таърихро ба ӯ омӯзонд, зеро таърих дарси ибрат ва худогоҳист.

Бехрӯзи ОДИНА, муовини сармуҳаррири идораи барномаҳои ҷавонӣ, варзиш ва сайёҳии Телевизиони Тоҷикистон.

Фарзанд ин неъматӣ бебаҳост, ки ҳаёти моро ширин мекунад. Аз рӯзи ба дунё омадани фарзанд ҳар як волидайн дарҳол дар фикри ояндаи ӯ бояд шавад, зеро фарзанд барои падару модар беҳтарин неъматӣ бебаҳо ва меваи зиндагист ва барои нобиға шудани ӯ падару модар худ бояд нобиға бошанд, зеро фарзанд то ба охири умри хеш волидайнашро ҳамчун идеал дар зиндагӣ қабул мекунад.

Ғайр аз ин, волидайн бояд тамоми кӯшишро ба харҷ диҳад, ки фарзандаш ба пулқмаи ҳаром ба воя расондани фарзанд хатари калон дорад.

Тарбияи кори хеле нозук аст ва набояд дар рафти он хато кард. Падару модаре, ки имрӯз дар хонаи пиронсолон зиндагӣ доранд ва писаронашон зиндаву саломатанд, аз тарбияи ғалати онҳо дарак медиҳад.

Таҳияя Ҷаҳонгир РУСТАМ

ИШТИРОК ДАР СЕМИНАРИ МИНТАҚАВӢ ДАР ДОИРАИ БАРНОМАИ ФОНДИ АВРУПО ERASMUS+

Бо мақсади иштирок дар семинари минтақавӣ дар доираи барномаи Фонди Аврупо ERASMUS+ "Paving the way to interregional mobility and ensuring relevance, quality and equity of access - PAWER дар Донишгоҳи агротехникии Қазоқистон ба номи С. Сейфулинаи шаҳри Астанаи Ҷумҳурии Қазоқистон бо ҳамроҳии Ятимов Ҳомид-ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ рӯзҳои 3-6 октябри соли 2018 ба Ҷумҳурии Қазоқистон сафар намудем.

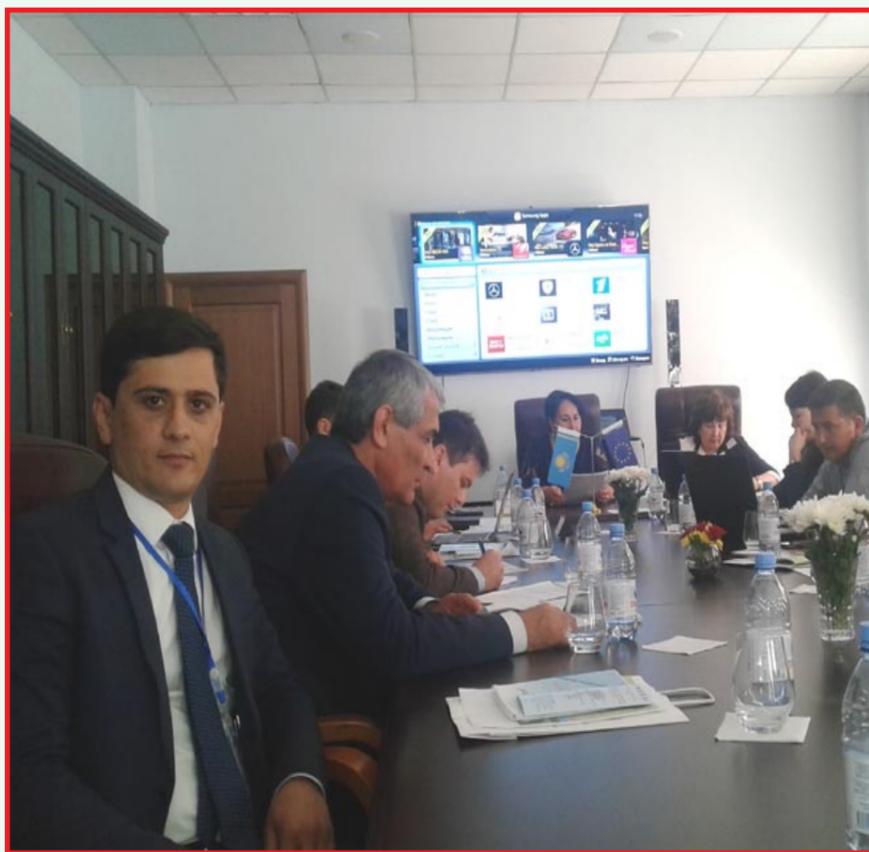
Бояд қайд намуд, ки дар давраҳои омӯзишии қаблӣ вобаста ба масъалаҳои эътирофи баробарарзишии таҳсилот, таҳияи стандартҳои таълимӣ аз ихтисосҳои педагогика ва иқтисодӣ, интиқоли кредитҳои масъалагӯзорӣ гардида, дар даври навбатӣ оид ба ҳаракати донишҷӯён ва барои ба таҳсил фаро гирифтани онҳо дар муассисаҳои таҳсилоти олии давлатҳои шарикӣ ин лоиҳа,

даъвати мутахассисони хориҷӣ ба донишгоҳҳо барои хондани лексия ва гузаронидани машғулиятҳои амалӣ омӯзишҳо сурат гирифтанд.

Аз ҷониби иштирокчиён атрофи мушкилоти амалигардонии лоиҳа таклифу пешниҳодҳо ироа гардиданд, ки надониستاني забони англисӣ, ноустувории кредитҳо, дар ин самт таҳия нагардидани мақолаҳо, монографияҳо ва дигар маводи нашрӣ, миёни кишварҳои шарикӣ лоиҳа мавҷуд набудани лагерҳои таълимӣ истироҳатӣ ва ғайра аз ҷумлаи ин мушкилот унвон гардиданд.

Пас аз анҷоми семинар ба иштирокчиён сертификатҳо тақдим карда шуданд, ки ба онҳо имкон медиҳад, то оид ба ин лоиҳа миёни омӯзгорону донишҷӯён семинару вохӯриҳо ташкил намоянд.

Шарофат ХУДОЙДОДОВА,
ноиб ректор оид ба илм,
инноватсия ва робитаҳои хориҷӣ

БАРДОШТ АЗ САФАР БА ҚАЗОҚИСТОН

Рӯзҳои 16-17 октябри соли ҷорӣ дар пойтахти Ҷумҳурии Қазоқистон шаҳри Астана Форуми байналмилалӣ Осиеи Марказӣ оид ба таъмини сифати таҳсилот бо ташабуси Агентии мустақили аккредитатсия ва рейтинг баргузор гардид, ки аз донишгоҳи ман ҳамчун намоienda иштирок намудам.

Дар форуми мазкур намоiendaгон аз 20 кишварҳои Осие ва Аврупо иштирок намуданд.

Дар қисмати аввали форум сухани ифтитоҳӣ ба муовини вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Қазоқистон Аймагамбетов Асхат Канатович дода шуд. Ӯ дар бораи сифати таҳсилот дар Ҷумҳурии Қазоқистон баромад намуда, қайд намуд, ки Ҳукумати

Ҷумҳурии Қазоқистон ба масъалаи сифати таҳсилот диққати ҷиддӣ медиҳад. Масалан, Парламенти Ҷумҳурии Қазоқистон барои хуб шудани сифати таҳсилот оид ба талаботи асри XXI ва мавқеи сифатӣ пайдо кардан дар ҷаҳон қонунҳои навро қабул намуда истодааст ва аз донишгоҳҳои Қазоқистон оид ба сифати таҳсилот маълумотҳои оморӣ-таҳлилий низ пешниҳоди иштирокчиён намуданд.

Инчунин, намоiendaгони Агентии мустақили аккредитатсия ва рейтинг оид ба сифати таҳсилот баромад намуда, аз камбудҳои донишгоҳҳои Осие ва Аврупо оид ба сифати таҳсилот мисолҳо овард. Аз он ҷумла:

- Тибқи талаботи низоми каредитии

таҳсилот донишҷӯ бояд 240 ва ҳамгидро 300 кредитро аз худ кунад ва ҳатмӣ нест, ки донишҷӯ миқдори кредитҳои дар боло овардашударо дар муддати 4 ё 5 сол аз худ кунад. Метавонад дар муддати 2-3 сол аз худ намуда, соҳиби дипломи дараҷаи бакалавриат гардад. Мутаассифона, ҳолати дар вақти кӯтоҳ (2-3 сол) аз худ намудани миқдори кредитҳои дар боло овардашуда аз тарафи донишҷӯёни Осие ба қайд гирифта нашудааст, ки ин аз сифати пасти таҳсилот огоҳӣ медиҳад;

- Дар НКТ донишҷӯ бояд зиёдтар мустақил бошад, аммо аз рафти санҷишҳо маълум гардидаанд, ки мустақилияти донишҷӯён дар сатҳи хеле паст қарор дорад;

- Дар аксари донишгоҳҳои кишварҳои Осиеи Миёна барномаи "антиплагиат" барои санҷиши КМД (корҳои мустақилонаи донишҷӯ) вучуд надорад ва КМД-и донишҷӯён тақрирӣ ва ё ба талаботи НКТ ҷавобгӯ нестанд;

- Дониши тахассусии қисми зиёди хатмкунандагон ҳатто дар минтақаҳои худ ба талаботи соҳавӣ ҷавобгӯ нест;

- Аксари донишгоҳҳои Осие аз аккредитатсияи байналмилалӣ нагузаштанд, ки ин ба талаботи байналмилалӣ ҷавобгӯ набудани онҳо огоҳӣ медиҳад;

- Аз рӯи оморӣ, ки таҳлил намуданд, миқдори компютерҳо, проекторҳо, тахтаҳои электронӣ, синфхонаҳои фанӣ, китобҳои дарсии тахассусӣ, таъмини интернет, омӯзгорони дараҷаи унвони илмидошта ба сари ҳар як донишҷӯ басандагӣ намекунад;

- Дар истеҳсолот пайвасти набудани донишҷӯён вобаста ба тахассус;

- Маҳдуд будани ҳамкориҳои байналмилалӣ донишгоҳҳо ва ғайра.

Намоiendaгони Агентии мустақили аккредитатсия ва рейтинг оид ба сифати таҳсилот қайд намуданд, ки донишгоҳҳои ҳастанд, ки ҳамаи шароитҳои моддию техникаӣ, иқтисодӣ ва музди маоши омӯзгоронаш дар сатҳи хеле баланд қарор доранд, аммо сифати таҳсилот дар онҳо хуб нест.

Аз ҳамин сабаб, онҳо қайд намуданд, ки барои хуб шудани сифати таҳсил нақши асосиро омӯзгор мекӯзад, яъне, омӯзгорони дарсдиҳанда бояд мутахассиси соҳа, дараҷаи баланди дониши тахассусӣ дошта бошанд.

Қисме аз донишгоҳҳои Аврупо барои хуб шудани сифати таҳсилот интиқоли донишҷӯро ба ихтисосҳои дигар пурра манъ кардаанд. Дар мавриди дигар бошад, донишҷӯёне, ки хориҷ мешаванд, дигар ҳуқуқи барқарор карданро дар ихтисоси мазкур надоранд. Масалан, мо дар як сафари хизматӣ ба Ҷумҳурии Лахистон, ба Донишгоҳи муҳити зист ва ҳаёти солими шаҳри Врослав доштем, ки чунин талабот дар низомномаҳои вучуд дошт ва амал мекард.

ПЕШНИҲОДҲО

1) Донишгоҳҳо барои дар бозори меҳнат мавқеъ пайдо кардани хатмкунандагон бояд аз рӯи стратегия ва ихтисосҳои амалкунандае, ки дар бозори меҳнат харидор доранд, амал намоянд;

2) Тахассусҳои кӯҳнашудае, ки мавқеашонро дар бозори меҳнат гум кардаанд, аз байн бурда шуда, ба ҷойи он тахассусҳои, ки дар бозори меҳнат харидор доранд, қабул карда шаванд;

3) Асоси пешрави фаъолияти донишгоҳро шарномаи таҳсиلى донишҷӯён ташкил медиҳад, аммо онҳо ба қавле аз соя берун мондаанд, яъне донишгоҳ ва ВМИЧТ барои ба ҷойи кор таъмин намудани онҳо чорраандешӣ намоянд;

4) Дар китобхонаи электронии донишгоҳ маҳзани электронӣ барои маводҳои электронии сафарҳои хизмати омӯзгорон ба дохил ва хориҷи кишвар таъсис дода шавад.

Анвар ШАРИПОВ,
сардори Маркази бақайдгирӣ
ва иттилоотии НКТ

Орзу НУЗИМОВ, ассистенти кафедраи иқтисод ва идора

Ҳоло яке аз масъалаҳои муҳим, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ ва ҷумҳурии моро низ ба ташвиш овардааст, терроризм ва ифротгароӣ мебошад. Терроризм ва ифротгароӣ яке аз зуҳуроти номатлуб дар замони имрӯза ба шумор меравад.

БЕГОНАПАРАСТӢ - ТАШВИШИ ҶОМЕА

Терроризм аз нуқтаи назари ҳуқуқ ин содир намудани амалҳои мебошанд, ки ба одамони хатари марг ба миён меоварад, истифодаи он мақсади ҷисман бартараф кардани рақибони сиёсӣ, вайрон кардани бехатарии ҷамъиятӣ, тарсонидани аҳоли ё расонидани таъсир ба иқтисодиёт ва аз тарафи ҳокимият қабул кардани қарорҳои мебошад. Зӯрварӣ, зулм, фишорварӣ, таҳрир ва паст задани шаъну шарафи инсон, хусусан гуруҳҳои дигари этникӣ аз ҷониби ҷомеа ва давлат мумкин аст, эътирозро ба вуҷуд оварад, ки он мумкин ба ифротгароӣ сабазида расад. Чи тавре ки ҷараёни таърихӣ нишон медиҳад, ғояҳо ва идеологияҳои ифротгароӣ, ҳамчун ҳодисаи сиёсӣ дар ду маврид ба миён меояд.

Мавриди аввал: вақте ки дар ҷомеа беадолатӣ вуҷуд дорад ва қисми муайяни ҷомеа дар назди худ мақсад мегузорад, ки бар зидди беадолатӣ мубориза барад. Мавриди дуюм: вақте ки барои ҳокимият мубориза бурда мешавад.

Ифротгароии динӣ аз ҷиҳати динӣ асосноккунии фаъолияти бо дин руйпушкардашудае ҳаст, ки бо зӯран ғасб намудани ҳокимият, ҳалалдор кардани истиқлолият ва яқпорчагии давлат бо ин мақсад барангехтани душманӣ ва бадбинии динӣ равона карда шудааст.

Дар марҳилаи ҳозира маводи паҳнкардаи душманони миллат нишон медиҳад, ки ҳадафи онҳо ба ҷуз барангехтани ҳисси нобоварӣ нисбат ба давлату ҳукумат ва тафриқаандозӣ миёни миллат чизи дигар нест. Вагарна бо чӣ сабаб аз ҳаёти сиёсӣ, иқтисодӣ-иҷтимоии ватан канорҷӯӣ мекунанд монанди аксари шаҳрвандони мамлакат дар рушди кишвари худ ширкат наметаваранд, меҳнат ва эҷод намекунанд, дар паноҳи дигарон ҷой гирифта, аз каноре айбҷӯиву харобакориро пеша карданд. Дар зери широкӣ бофтаву хаёли фирефтаи таълимоти "гӯё динӣ" гашта ба амалҳои низоъпарастӣ, ифротгароӣ ва террористӣ ҷавонро даъват намуда, амалҳои бади худро бо номи "қаҳрамонӣ", "фидокорӣ" ташбеҳ мекунанд ва мехоҳанд бо ин роҳ ба мақсадҳои душманонаи худ ноил шаванд, яъне нуфузу дастовардҳои миллиро то андозае паст зананд, аниқтараш супорашҳои пешвоён ва сарпарастони хориҷии худро иҷро намоянд.

Ба қадри неъмате чун истиқ-

лолияту давлатдорӣ миллии расидан арзишҳои муқаддастарӣ дар давлату давлатдориро дарк намудан ва пос доштани онҳо ин ҳам қарз, ҳам масъулият ва ҳам шарафу номуси ватандорӣ, ҳам ифтихор аз давлату миллати хеш ва ҳам талошу заҳмати ҳар фарди бедордӯи ҷомеа баҳри худшиносӣ, маърифат ва фарҳанги воли милли аст.

Дар акси ҳол, надонистани сарнавишти таърихи миллии худ, форигболию беҳабарӣ ва носипосӣ нисбати мероси маънавий- фарҳангии он шахсро бо инкори ҳақиқат гузашта, ба бегонапарастӣ қадр накардани қимати дастовардҳои истиқлолияти милли оварда мерасонад.

Қайд кардан ба маврид аст, ки нақши фарҳанг, ташвиқоту

тарғиботи таълими тарбияи насли наврас дар ҳамин раванд дар таҳкими эҳсоси ватандорӣ, худшиносии милли, эҳтиром ба таърихи ниёгон ва дар пешгирии аз низоъҳои иҷтимоӣ ниҳоят бузург аст. Бехуда нест, ки қувваҳои манфиатҷӯӣ дар оғози амалҳои ғаразноки худ аввал арзишҳои фарҳангӣ-маънавий (ахлоқию динӣ)-ро коҳиш дода, фалаҷ месозанд, баъдан ҳисси нобоварӣ ва таҳдид намуда, ба амалҳои зишт ва хавфнокӣ худ даст мезананд.

Сабаби пайдоиш ва паҳн гардидани ин гуна падидаҳои номатлуб аз он шаҳодат медиҳад, ки сатҳи пасти шароити зиндагӣ, беҳабар будан аз маърифати ҳуқуқӣ ва худшиносӣ, таълиму тарбияи нокифояи насли наврас, хусусан ҷавонони боиси шомил шудани онҳо ба гуруҳи ифротгаро мегардад. Дар чунин вазъият масъулияти азими таърихӣ ва рисолати шаҳрвандии истиқлолияти милли ва осоиштагии ҷомеаи худро аз чунин пайомадҳои манфӣ ва таъсири қувваҳои мочарҷӯӣ эмин нигоҳ дорем.

Дар шароити ҷаҳоншавию душвор гардидани муносибатҳои байналмилалӣ сиёсӣ иқтисодӣ ба масъалаҳои ҳифзи симои миллию мазҳабӣ, пос доштани арзишҳои маънавий, баланд бардоштани сатҳи фарҳангӣ-сиёсӣ ва маърифати ҳуқуқии аҳолии кишвар, хусусан ҷавонондиққати маҳсус зоҳир намудан ба мақсад хеле мувофиқ аст.

Бинобар ин мо - шаҳрвандони кишвар, омӯзгорон, мураббӣён ва дигар фаъолони ҷомеа ро зарур аст, ки дар маҷрои ҷаҳонишавӣ бо дарки масъулият истиқлолияти давлати худро натавонанд бо шиору овезаҳо ва гуфтор ситоишу парастӣ, балки бо меҳнати софдилона ва самимӣ дар ҳама соҳаҳо таҳким бахшем, бепарво ва масъулиятношинос набошем ва барои таълиму тарбияи наврасон, ҷавонон дар рӯҳияи ватандӯстӣ, худогоҳиву худшиносӣ, инчунин ҷалби онҳо дар корҳои созандагиву ободкорӣ, ҳифзи дастовардҳои истиқлолият, таҳким бахшидани ваҳдати милли саҳмгузор бошем.

Дар вақти таълими фанҳои таърих ва ҳуқуқ ва корҳои тарбиявӣ берун аз синфӣ дар масъалаи хавфи терроризм дар ҷаҳони имрӯза ва ҳушёрӣ зиракии наврасон дар масъалаи гаравидан ба ҳизбу ҳаракатҳои террористӣ эътибор дода мешавад.

ТЕРРОРИЗМ ВА ХАТАРИ ОН БА ИНСОНИЯТ

Имрӯз терроризм ва экстремизм ҳамчун вабои аср ба амнияти ҷаҳон ва ҳар як сокини сайёра таҳдид карда, барои башарият хатари на камтар аз силоҳи ядроиро ба миён овардааст. Аз ин рӯ, роҳбарон ва ҳайати шахсии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ бояд дар иҷрои вазифаҳои уҳдадорӣ хизматияшон доимо ҳушёру зирак бошанд ва барои таъмини волияти қонун, тартиботи ҳуқуқӣ, ҳифзи субботу оромии ҷомеа бар зидди таҳдиду хатарҳои муосир - терроризм, экстремизм, муомилоти гайриқонунии маводи муҳаддир ва дигар ҷиноятҳо қотеона мубориза баранд.

Эмомалӣ Раҳмон

Фирӯз САЙФИДИНОВ, сардори Маркази истеъдодҳои ҷавон

Терроризм зуҳуроти мушкили гуногунҷабҳаи ҳаёти ҷамъиятӣ буда, дорои таърихи чандасра ва хусусиятҳои равиавию даҳшатнок мебошад, ки диққати ҷомеаи ҷаҳониро ба худ ҷалб менамояд. Пайдоиши калимаи "террор" дар забони лотинӣ бо ду маъно дарҷ гардидааст: "даҳшат" ва "ваҳмандозандаи ҳолат".

Бо роҳи гайриқонунии зӯрию даҳшатафканӣ, тарсондан ва паҳш кардани рақибони сиёсӣ ин худ терроризм аст. Зеро зуҳуроти мазкур боиси ба миён омадани оқибатҳои нохуш - таҳдид ё истифодаи зӯрварӣ, расонидани зарари вазнин, таҷовуз ба ҳаёти арбоби давлатӣ ё ҷамъиятӣ, бенизоми, тағйири сохти конститусионӣ дар мамлакат, ғасби ҳокимият ва аз онҳо худ кардани ваколатҳои он, барангехтани низои милли, иҷтимоӣ ва динӣ мебошад.

Ҷавонони мо имрӯз дидаю дониста бо роҳу воситаҳои гуногун ба ин гуна гурӯҳе, ки на дин, на мазҳаб ва на миллат доранд, шомил мешаванд. Равоншиносон бар он ақидаанд, ки сабабҳои ин дур мондан аз таълим, надоштани саводи кофии илмӣ ва динӣ мебошад. Сабаби дигарашро дар истифодаи нодурусти сомонҳои интернетӣ мешуморанд. Мувофиқи маълумотҳои ба дастамада, аксарият тавассути сомонҳои интернетӣ, ба гурӯҳҳои маҳсуси тарғиботӣ, ки бо номҳои гуногуни исломӣ амал мекунанд шомил шуда, ба доми ифротгарон афтодаанд.

Дар таълими ақидаҳои ифротгароӣ таҳрибкорӣ сомонҳои маҳсуси хориҷӣ дар минтақаи манфиатдоранд ва ин андешаҳои миёни ҷавонон таълиғ ва интишор мекунанд. Дар натиҷаи амалиёти террористии онҳо хуни ҳазорҳо нафар шаҳрвандони беғуноҳ рехта мешавад, ҷаҳон ба сарпаноҳ мешаванду закон ба ҳалокат мерасанд. Дар олами Шарқ агар ба умқи таъ-

рих дур равам мебинем, ки низоъҳои мазҳабӣ боиси хароҷҳои хеле зиёд гардиданд. Олимону донишмандон, шоирону файласуфон ҳамеша муқобили низоъҳо буданд. Коршиносон ба он назаранд, ки ба доми террористон бештар ҷавонони муҳочир ва ё муҳассилини кишварҳои арабӣ ҷалб мешаванд. Барои ҷалб кардани онҳо аз шабакаҳои интернетӣ ба таври васеъ истифода мебаранд. Аз ҷумла, барои ҷалби мардуми минтақаи Осиёи Марказӣ сомонҳои мухталифи иҷтимоӣ василаи асосӣ мебошанд.

Дар шабакаи интернетӣ, сомонҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ ва таълиғотӣ шинохтани чунин мубаллиғон душвор нест. Афроде, ки ба гурӯҳҳои террористӣ пайвастаанд, худро бо номҳои марбут ба исломӣ муаррифӣ мекунанд ва ба ин васила диққати ҷавононро ба худ ҷалб мекунанд. Он ҷавононе, ки ҳушёриву зиракиро аз даст додаанд, саранҷом гӯш ба каломӣ муғризону нокасон мениҳанд ва рӯзгори худро, ки гӯё ба дунбол аҷри зиёде ба армуғон меорад, нохудоғоҳ тангу тор месозанд. Мо набояд ба густариши ин фазое, ки ҷомеаи ҷаҳониро ба ташвиш овардааст, мусоидат намоем, балки бо ақлу заковати инсонӣ ва равишҳои тарбиятии аслию суннатӣ хеш фаҳму фаросат ва ҷаҳони маънавий худ ва фарзандонамонро зебу сайқал диҳем, то рӯзе дар миёни мардум ва пеши ёрону азизон сархам набошем.

Мувофиқи фасли 8, боби 29-и Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон "Ҷиноятҳо ба муқобили асосҳои сохти конститусионӣ ва амнияти давлатӣ", ҷиноятҳои дорои характери экстремистӣ (ифротгароӣ) дошта дар 6 моддаи Кодекси ҷиноятӣ муқаррар карда шудааст. Тибқи муқаррароти Қонуни мазкур таҳти мафҳуми ташкилоти экстремистӣ иттиҳодияи ҷамъиятӣ, динӣ ё дигар ташкилоти гайри-

тиҷоратие фаҳмида мешавад, ки нисбати он тибқи асосҳои пешбини намудаи Қонуни мазкур оид ба барҳам додан ё манъ намудани фаъолият вобаста ба машғул шудан ба фаъолияти экстремистӣ қарори суд ба қувваи қонунӣ даромадааст.

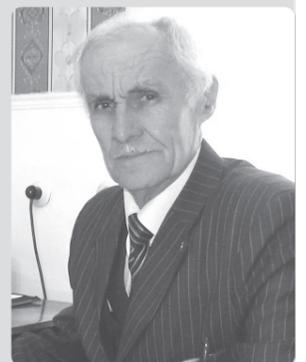
Сулҳи тоҷикон, ки асоси дастовардҳои имрӯзаи мост, осон ба даст наомадааст ва хидмати бузурги Асосгузори сулҳу ваҳдати милли - Пешвои миллат, Президентӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон асту мо бояд ба қимати он бирасему нагузорем, ки фазои он пардаи губор дошта бошад. Имрӯзҳо мамлакатҳои ҳамсоя аз тенҷию оромии миллату давлати мо ҳарф мезананду ҳасад мебаранд. Як бор худ тақозо намоем, ки ба сафари хизматӣ ба тамоми гӯшаи канори кишварамон рафта, бо боварии он ки боз сиҳату саломат ба назди падару модар, ҳалқаи фарзандон, ба дидори ёру дӯстон бар мегардем, ки аз ин дида неъматӣ бузургтар нест. Аз ин лиҳоз, бояд шукргузор аз он бошем, ки чунин як давлату миллати тенҷу ором, сарвари мушфиқу ғамхор, оқилу доно чун Пешвои миллат дорем ва дар як фазои ободу зебо умр ба сар мебарем.

Имрӯз вақти он расидааст, ки дар масъалаи хавфи терроризм дар ҷаҳони имрӯза ва ҳушёриву зиракии наврасон дар масъалаи гаравидан ба ҳизбу ҳаракатҳои террористӣ эътибор дода, методҳои фаҳмондадиҳиро дар байни ҷавонон бештар ба роҳ монем.

Аз ин рӯ, мо ҷавононро лозим аст, ки ҳидоятҳои Сарвари давлатро пайравӣ намуда, аз падидаҳои манфӣ, ки ҷомеаи имрӯзаро зери хатар мондааст, худро эмин нигоҳ дорем. Ҳушёриву зиракии сиёсиро аз даст надода нагузорем, ки он ноҳафон ба хасу хори кишвари биҳиштосои мо ҳалал ворид кунанд.

АНДЕША КУН!

Эй бародар ақл дорӣ, ту зи сар андеша кун, Дар сафар аз мардуми бологузар андеша кун. Ҷамроҳат бошад, агар дар роҳ бо ту ҳамсафар, Аз суҳанҳои қабеҳи ҳамсафар андеша кун. Дар сари Юсуф чӣ дидӣ аз бародарҳои хеш, Аз нигоҳи зишти фарзанди падар андеша кун. Ёри худро дӯст дору лек бозораш мабар, Гоҳ аз марди гадои ҳиллагар андеша кун. Он чӣ мебинӣ ба чашми хеш андар зиндагӣ, Аз чунин ашхоси ҳар шому саҳар андеша кун.

Низом БАРОТ, ассистенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика

СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ "ПРАВООХРАНИТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ"

На сегодняшний день юридический факультет КазНУим. аль-Фараби осуществляет подготовку специалистов для правоохранительных органов Республики Казахстан по специальности "Правоохранительная деятельность" на бакалавриате и в магистратуре.

Специальность "Правоохранительная деятельность" позволяет более узко рассмотреть специальные дисциплины, получить дополнительные знания, необходимые для успешной работы в правоохранительных органах.

Обучаясь по данной специальности, студент приобретает теоретические знания и практические навыки, необходимые для выполнения должностных обязанностей сотрудников правоохранительных органов. Подготовка кадров строится на принципе непрерывного образовательного процесса, последовательного освоения основных ступеней профессиональной подготовки юриста в сфере организации правоохранительной деятельности, направленной на охрану законности и правопорядка, защиту прав и свобод человека и гражданина, собственности, борьбу с преступностью и иными правонарушениями.

По данной специальности предусмотрены, такие дисциплины, как Уголовное право, Уголовная политика, Уголовно-процессуальное право, Уголовно-исполнительное право, Криминология, Криминалистика, Конфликтология, Прокурорский надзор, Судебная экспертиза, Правовые основы назначения экспертизы (по видам), Теория судебных доказательств, Оперативно-розыскная деятельность, Основы управления в правоохранительных органах, Основы национальной безопасности, Основы квалификации правонарушений, Основы применения специальной техники, Методика расследования уголовных правонарушений (по видам),

Профилактика правонарушений, Правовая статистика, Судебная медицина и судебная психиатрия, Ораторское искусство, Юридическая психология и т.д.

Данная специальность научит: разрабатывать нормативные правовые акты (законы, указы, распоряжения) согласно профилю своей работы; проводить экспертизу разработанных актов, чтобы устранить юридические несоответствия, лазейки для коррупции, формировать заключения по результатам экспертизы; квалифицированно толковать и применять законы и другие нормативные правовые акты; обеспечивать безопасность населения (в том числе с применением физической силы, огнестрельного оружия и специальных средств); проводить профилактические мероприятия по обеспечению законности и укреплению правопорядка, проводить пропаганду правовых знаний среди населения; выявлять и пресекать уголовные и административные правонарушения; проводить следственные мероприятия: обнаружение, фиксацию, предварительное изучение и оценку следов преступлений; выдвигать версии, составлять планы расследования; участвовать в дознании по уголовным делам; организовывать судебно-психологическую, психолого-психиатрическую и иные виды судебных экспертиз; организовывать и участвовать в оперативно-розыскных мероприятиях; анализировать заключения судебных экспертов; юридически правильно квалифицировать факты и обстоятельства; участвовать в силовых задержаниях и сопровождении правонарушителей; защищать частную, государственную и иные формы собственности; осуществлять

прокурорский надзор; оказывать населению юридическую помощь; участвовать в судебных разбирательствах; использовать в правоохранительной деятельности специальную технику и средства: фото- и видеодиктаторы для выявления и исследования следов пальцев рук и других криминалистических следов и объектов, различные специализированные компьютерные программы (для составления фоторобота и т.д.), огнестрельное оружие, справочные материалы (электронные картотеки, архивные документы); правильно оформлять, вести учёт и хранение юридических документов; преподавать профильные юридические дисциплины в школах, колледжах и вузах.

Для качественной профессиональной подготовки и преподавания дисциплин, кафедра располагает инновационной материально-технической базой: современными мультимедийными системами, имеются криминалистические полигоны, имитирующие место совершения преступления, лаборатория технико-криминалистического обеспечения расследования преступлений, лаборатория-расологических и баллистических исследований, зал судебного заседания.

Учебный процесс сопровождается научно-исследовательской работой студентов в научных кружках и клубах кафедры: "Адвокат", "?длет", "За?гер", "Медиатор", "Эксперт-криминалист", "Елутка", Антикоррупционном студенческом клубе, волонтерском клубе "Шапагат", Малой студенческой Ассамблеи народа Казахстана.

Магистранты по специальности "Правоохранительная деятельность" имеют возможность заниматься научно-исследовательской деятельностью и под-

КАЗНУ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

готовкой магистерских диссертаций на базе Центра исследования проблем противодействия преступности кафедры.

В стенах университета преподают высококвалифицированный профессорско-преподавательский состав кафедры уголовного права, уголовного процесса и криминалистики КазНУим. аль-Фараби: известные казахстанские и зарубежные ученые-юристы, подающие надежды молодые ученые, опытные практикующие сотрудники правоохранительных органов.

Предусмотрена программа двухдипломного образования на основе договора о сотрудничестве с Университетом Лотарингии (Франция), Университетом имени А.Мицкевича (Польша), Университетом Конкук (Южная Корея), Университетом РУДН (Россия), Университетом Лазарского (Польша), Университетом Дидро (Франция), Университетом социальных и гуманитарных наук (Польша).

Кафедра тесно сотрудничает с John Jay College of Criminal Justice University of New York (USA), Американским колледжем в Дубае (ОАЭ), Университетом Гукурова (Турция), Познанским Центром прав человека Института юридических наук Польской академии наук (Польша), Уральской государственной юридической академии (Россия), Академией управления МВД России (Россия), Сибирским федеральным университетом (Россия), Московской государственной юридической академией имени О.Е. Кутафина (Россия), Байкальским государственным университетом экономики и права.

Предусмотрена обязательная практика в судах и правоохранительных органах. Базами учебных практик являются органы дознания, следствия, уголовного розыска МВД, органы прокуратуры и судебные органы, учреждения социальной и юридической защиты, охранные агентства и т.д.

Для качественной профессиональной подготовки и преподавания дисциплин, кафедра располагает инновационной материально-технической базой: современными мультимедийными системами, имеются криминалистические полигоны, имитирующие место совершения преступления, лаборатория технико-криминалистического обеспечения расследования преступлений, лаборатория-расологических и баллистических исследований, зал судебного заседания.

Специальность "Правоохранительная деятельность" - это шаг в будущее, престижная работа и обеспеченная прогнозируемая карьера. Главное, что прививается высокий уровень знаний, уважение к праву и закону. Выпускники этой специальности востребованы на рынке труда.

Берсугурова Л.Ш.
КазНУим.аль-Фараби,
юридический факультет, д.ю.н., профессор
Алматы, Казахстан,
Шарипова А.Б.
КазНУим.аль-Фараби,
юридический факультет,
к.ю.н., и.о.доцента
Алматы, Казахстан,
Назаров О.К.
студент 3 курса КазНУим.аль-Фараби, юридический факультет

Алишер АБДУЛМАЧИД,
ассистент кафедры литературы
точик ва журналистика

Гуаштагони хирадгаро ва бузургамон ҳар гоҳ сухан аз шахсони наққор меронданд, ташриф оварданашонро ба хонадони худ ва ё чойгоҳи кори худ меғуфтанд, ки аз қадами файзбори он шахси наққор корхояш барор гирифта, ба комёбиҳо ноил гаштааст. Ҳанӯз ҳам мардумони мо ба ин фоли нек бовар мекунанд ва қадами шахси неқмаширо василаи комёбиҳошон мешуморанд. Пештарҳо бо шунидани ин ибора меандешидам, ки чӣ гуна кадам файзбор метавонад бошад? Ин пурсиш дар зеҳни банди наққор дуруст пайдо накарда буд, то он рӯзҳо, ки аз таърихи давлатдори тоҷикон дар даврони истиқлолияти оғаҳи шоиста пайдо накардам. Пас аз мутолиаи таърихи навини тоҷикон, ба вижа таърихи хотимаи ёфтани шикасти тоҷикон ва зимони давлатдориро ба даст гирифтани шахсияти нотаққори миллати тоҷик Пешвои муаззам Эмомалӣ Раҳмон ба пурраи дарк намудам,

ҚАДАМИ ФАЙЗБОРИ ПЕШВО

ки қадами шахсияти неқандеш, неқсиришт ва наққор дар ҳақиқат ҳам файзбор мешудааст.

Қадами дигари файзбори Пешвои миллат ба Чумхури Исломи Афғонистон баҳри баргардонидани гурезагон ба Ватан буд. Бахусус дар он замоне, ки на ҳар сиёсатмадор чуръати сафар кардан ба сарзамини чангзада ва дар канораш нерӯҳои силоҳбадаст чой доданд.

Ба гуфтан меарзад, ки Эмомалӣ Раҳмон бо як часорати хоси сиёсӣ дар рӯзгори тираву бесарусомони зимони давлатдориро ба дӯши хеш гирифта, чун сиёсатмадори дурандеш, сулҳовару ояндасоз, бо нишон додани чандин фазилатҳои хоси сарварӣ, дар қатори яке аз сарварони миқёси ҷаҳонӣ чой гирифт. Музокироти пурсамар бо муҳолифин дар роҳи истиқрори сулҳи пойдор, пеш аз ҳама бо ташаббус ва саъю талоши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, бо қатъ шудани амалиётҳои ҳарбӣ дар марзи Тоҷикистон ва ҳалли масъалаи баргардонидани гурезаҳо оғоз гардид.

Дар солҳои аввали истиқлолияти воқеии давлатӣ, баҳри устувори сулҳ ва осоиштагии мардуми Тоҷикистон, Пешвои миллат ба Федератсияи Руссия сафари расмӣ намуда, дар мавриди чойгоҳи Дивизияи 201-уми Қушунҳои он киш-

вар созишномаи ҳамкорӣ ақд намуд. Қадами дигари файзбори Пешвои миллат азнавсозии роҳи пулҳо, аз ҷумла бунёди шоҳроҳҳои Кӯлоб-Душанбе, Душанбе-Суғд, Қурғонтепа-Кӯлоб ва азнавсозии як қатор роҳҳои шаҳри ноҳияҳои чумхури мебошад, ки дар баромадани мамлакат аз бунбасти коммуникатсионӣ нақши калидӣ доштанд.

Гувоҳи қадамҳои пурфайзи Пешвои муаззами миллат қабул намудани Конститутсияи демократӣ ва замонавӣ мебошад, ки дар он барои рушду камоли иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва зеҳнии ҳар як шаҳрванди кишвар, заминаи устувор гузошта шудааст. Бунёди даҳҳо муассисаҳои таълимӣ ва донишгоҳу донишқадаҳо ва мақоми баланд бахшидан ба донишандӯзӣ аз қадамҳои файзбори Пешвои миллат гувоҳӣ медиҳанд. Мебошад ёдовар шуд, ки соли 2006 Чумхури Тоҷикистон 2700 солагии яке аз шаҳрҳои бостони худ, шаҳри Кӯлобро бо шукӯху тантанаи хоса ҷашн гирифт, ки ташрифи Пешвои миллат ба ин маъракаи милливу сиёсӣ ин гӯшаи ноободи кишварро ҷилло тоза бахшид; шаҳр дубора ободу зебо гардида, даҳҳо иншооти таълимӣ, тандурустӣ ва иҷтимоӣ сохта ба истифода дода шуданд. Аз ҷумла, биноҳои истиқоматӣ баландошёна ва коргоҳҳои қомат афрохтанд ва имрӯз шаҳри Кӯлобро наметавон бо 20-30 сол пеш муқоиса кард.

Гулнора САФАРОВА,
зодаи ноҳияи Восеъ, донишҷӯи соли 5-уми
факултаи химия, биология ва география

Ҷамеша роскору роскирдор,
Ҷамеша ҳаст бар
халқаш мададгор.
Бувад шахси
саховатманду одил,
Чу як марди Худодод
ҳасту солор.
Сафарҳо мекунад бар
кишвари дур,
Зи баҳри ваҳдати
халқи ҷаҳонаш.
Ки тоҷик то абад
хушҳол монад,
Набинад дарду ғам дар
ҷисму ҷонаш.
Ҳам ҳастиву ёдаш
фиқри халқ аст,
Барои пешравию кори
халқ аст.
Кунед шукронааш эй
халқи даврон,
Ки доим дар талоши
ору нанг аст.

ГУНАИ ДИГАРИ ИНТИХОБИ АРҶСОН ДАР ЧОМЕА

Эмомалӣ САИДЗОД,
донишҷӯи соли 3-юми факултаи
филологияи тоҷик ва журналистика,
шӯнавандаи Мақтаби журналистии
ТҶ "Ҳома" дар Қўлоб

Афзудани сафи донишҷӯдухтарон дар донишгоҳҳои кишвар аз ҷониби таҳлилгарон ва ҳуди мардум низ ба хубӣ пазируфта мешавад. Ахиран мардум дарк намуданд, ки замони таъбири ноҷои "Духтара чиву хонданаш чӣ?" гузаштааст.

Тибқи омили расмӣ теъдоди азҳампошии оилаҳо ба маротиб афзудааст. Дар ин сурат, махсусан бонувони аз оила ҷудогардида ҷабри бештар мебинанд, чун на касб доранд на маълумот ва аз ин рӯ дастнигари дигарон хоҳанд буд. Аз сӯи дигар, дунё тағйир ёфт, ҳатто дар Эронӣ исломӣ мебинем, ки тақрибан бонувони таҳсилнокарда надорад. Соҳибмаълумотиву касб доштани бонувон ба маъноӣ мустақилияти онҳо ҳам ҳаст. Пас раванди афзоиши бонувони донишҷӯ дар Тоҷикистон қобили аҳсан аст" - мегӯяд таҳлилгари масоили иҷтимоӣ Али Амин.

Тақрибан нисфи донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Қўлобро, ки наздики 11 ҳазор донишҷӯ дорад, духтарон ташкил медиҳанд. Онҳо ба ҳамаи факултаву ихтисосҳо фаро гирифта шудаанд. Чанд вақти охир дар саҳни донишгоҳ пайдо шудани занони солхӯрда дар назари аввал каме ҳайратовар намуд. Азбаски чанд сол қабл хабаре паҳн шуда буд, ки дар Донишгоҳи давлатии шаҳри Бохтари феълӣ мӯйсафедаи 70-сола маълумоти дуҷум ё сеюми худро мегирад, донишҷӯён фикр карданд, ки шояд дар Қўлоб ҳам аз ҳисоби бонувони солхӯрда сафи донишҷӯён меафзояд. Вақте бо чанде аз онҳо ҳамсуҳбат гардидам, асли масъала равшан шуд: "Барои бачаам келинхушкунӣ омадем. Мегӯянд ин факулта духтарони бисёр дорад, умед ҳаст аз ин ҷо ягон нафари ба диламон мувофиқро пайдо кунем." Ин иқрори онҳо аз ҷониби мо ҳанӯз маъноӣ мусбатро дошт, зеро бисёр хуб мебуд, агар келини ояндаи онҳо духтари таҳсилдида бошад. Вале баъдтар, вақте "меъёр"-и баҳодиҳии онҳоро дидем, ба қавле хуш аз сарамон парид. Бубинед чӣ мегуфтанд: "Иш (инаш) дхтари хушрӯва камтар фарбеҳай, ақаллан унаш (дигараш) савзина намешид! Иёш (Инҳо) уқа (он қадар) хшро нестан, биё синфи дигариша бинем..."

Барои мо ҷолиб ин нукта ҳам буд, ки дарбонҳои донишгоҳ, ки донишҷӯёро аз зери заррабин мегузаронанд бо пайдо кардани кадом як баҳонаи ночиз метавонанд онҳоро ба донишгоҳ роҳ надиҳанд, барои бонувони амалиёти "арӯсқобӣ" ҳич монеае пеш намеоварданд. Аз ин ҳам бигзарем, посухи ин хостгорони булаҷаб ба саволи мо, ки оё розӣ мешавад, ки келини ояндагон таҳсилро давом диҳад баъдан кор кунад, манфӣ буд ва аксари онҳо намехостанд, ки келини эҳтимолии онҳо таҳсилро давом диҳад. Пас, сабаби интихоби арӯс маҳз аз донишгоҳ саволест, ки феълан посухи мушаххас надорад. Дар ҳамаи ҳол, вақте мавзӯи шавҳар кардани донишҷӯдухтаронро бо Фирӯза Гадоева-ассистенти кафедраи адабиёт ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ дар миён гузоштем, чунин посух дод: "Хуб мебуд, агар духтарон аввалан даврони донишҷӯиро пушти сар мекарданд ва сипас оила барпо менамуданд. Чун духтарон дар як замон ҳам ба бори зиндагӣ ва ҳам донишҷӯӣ тоб намеоранд ва имкон дорад ин масъала, ки духтар хоҳони идомаи таҳсил аст, боиси барҳам хӯрдани оилаи навбунёдагон гардад."

Ҷонишини мудирӣ кафедраи забонҳои хоричии донишгоҳ Муҳаммад Саидзод бошад, чунин шеваи нави хостгорию ба фарҳанги мо созгор намебинанд: "Афзал медонам, агар ин "дидор"-ро дар хона амалӣ шаванд, чунки муассиса аз бозор ва духтар аз ҷорво бояд фарқ карда шавад. Вақте кадом зане барои дидани духтари тоҷик меояду аз миёни 25 донишҷӯ ӯро дидаву наменгарад, магар ин ба обрӯи он духтар латма ворид кардан нест? Ҳолати мазкур ҳатто ба ҳуди донишҷӯдухтарон низ хушоянд нест ва мехоҳанд ин ваъ ба танзим дароварда шавад."

Масалан, Рӯзигул Мирзоева, донишҷӯи соли саввуми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика мегӯяд, ки борҳо шоҳиди ҳодисаҳои пушаймонии донишҷӯён шудааст. "Дар соли аввали таҳсил ҳамсабақони фаёли зиёд доштем, аммо баъд ҳамаи гуна хостгорҳо омада, онҳоро келин намуданду бо ҳамаи таҳсилшаванда хатм шуд. Албатта ҳар духтар мехоҳад бахти худро ёфта, ба шавҳар барояд, аммо гап сари ин аст, ки на ҳамеша ин издивоҷҳо муваффақ анҷам меёбанд. Аксари ҳолат донишҷӯдухтарони шавҳаркарда ба мушкилоти зиндагӣ тоб наоварда, оқибат хонавайрон мешаванд. Аммо он вақт пушаймонӣ дигар суде надорад, ба умеди ваъдаҳои зиёд аз таҳсил дар донишгоҳ ва орзуҳои деринаи худ канор мегузоранд."

Вале дар ин миён, омӯзгороне низ ҳастанд, ки оид ба ин мавзӯ куллан фикри муқобил доранд ва намехоҳанд, то касе садди роҳи занони "келинхушкун" бошад. Яке аз онҳо, ки нахост номаш дар матлаб ифшо шавад, дар суҳбат ба мо чунин гуфт: "Хубтараш ҳамаи мавзӯро пайгирӣ накунед, чун то ин сол мо бо ҳамаи роҳ тавонистем чандин духтаронро хонадор кунем."

Агар ба гуфтаи мусоҳиби охир бовар кунем, имрӯз духтари тоҷик дар рӯи роҳ мондаасту касе ӯро ба қавле "хуш" намекунад ва ягона роҳи зудтар ба зиндагии мустақилона равон кардани онҳо ҳамаи донишгоҳ асту бас. Оё ин аз як ҷониб тақдиромез ва аз сӯи дигар масъалаи муҳим ва қобили баҳси ҷиддӣ нест?

МОДАР, ЧОВИДОНӢ...

НАВҚАЛАМ

Гулиногор ҚУРБОНОВА,
донишҷӯи соли 3-юми
факултаи омӯзгорӣ

Батни модар соҳили ҷонат кунад,
Соҳибқавлу соҳиббӯсонат кунад.
Гар шавӣ дар зиндагӣ гапнокдаро,
Зарбу қоҳиш карда гирёнат кунад.
Бишнаваонад мар азону қоматат,
Мӯймину поку мусулмонат кунад.
Хатнаи Ислон бар узват занад,
Хонабод соҳиби нонат кунад.
Тарбият бинмуда дар охир туро,
Баҳри худ як роҳати ҷонат кунад.

РОСТГӢЙ КАМОЛИ ИНСОНИСТ

Пулод ҚОСИМОВ,
донишҷӯи соли 4-уми
факултаи омӯзгорӣ

Ростию ростгӯӣ яке аз хислатҳои хуби инсониянд. Агар инсон дорои ин хислатҳои бузург бошад, дар ягон давру замон обрӯю эътибор ва бузургию соҳиббизатии хешро аз даст нахоҳад дод.

Ростиро ба сарв ташбеҳ додан, ки хатто дар ҳолати хушкӯш боз ба асо, ки афсурдагонро қуввати роҳравӣ, пиронсолонро мадор мегардад, хизмат мекунад. Пас, рости занҷири пайвастиаи ноғусатанист. Росткорӣ ва ростгӯӣ, албатта хислати шахсиятҳои бузургу бофазл ва озодандешу бофазилат аст. Ин гуна шахсиятҳо дар хонадонашон ин хислатҳои бузурги инсониро ҷонибдорӣ намуда, дар байни табақаҳои гуногуни одамон фарқ карда меистанд.

Инсон дар муҳити дурусту бофазл ба воя расидааст, ҳамеша росткору покнатин ва бузургдилу бофазилат аст. Асоси фазилатҳои хуб дар муҳити оилаи солим ба вучуд меояд, дар хуну дили кас ҷой мегирад ва ҳамаи хел то дами пирӣ ёвару роҳнишондиҳандаи каси бохирад мегардад.

Мутаассифона, дар баъзе оилаҳо фарзандон на дар рӯҳияи ростию росткорӣ, балки дар муҳити баду носолим ва бе маърифат ба камол мерасанд. Дурӯғгӯяндӯ бемаърифат, бетарбияндӯ разил, ки чунин хислатҳои бад албатта касро ба роҳи қачу беҳосил ва зишту табоҳ бурда мерасонад, ки ҳеч гоҳ ба пешравӣ ноил намегардад. Ростгӯӣ хислати басо бузургест, ки хоси ҳар кас буда наметавонад. Каси ростгӯӣ вичдону имони пок ва қалбу рӯҳи покро дорост.

Ростгӯӣ мисли пирӯҳани зебо ботини касро зебову пурнур мегардонад. Ростгӯӣ ҳамеша соҳиббизат, боорӯӣ ва соҳибқудрат аст. Амали некаш ҳамеша ӯро ба муваффақият, ба иззати баланд мерасонад. Ӯ то дами марг ва ҳатто баъд аз марг низ дар дилу дидаи мардум ҷой мегирад.

Хулоса, ҳамеша бояд кӯшиш аз дурӯғ забон дарбааст, аз бадӣ канор ҷуст. Ҳамеша ҷаҳд меояд, то дар ҳамаи корҳо росткору ростгӯӣ ва ростқавлу роҳнамо буд, зеро фазилати бузурги инсонӣ асил ростқавлу ростгӯист. Аз бадиву дурӯғ, фитнаву фасод дур меояд буд.

ОӢ МЕДОНЕД?

Ҳабибулло АБДУСАТТОР,
донишҷӯи соли 2-юми факултаи
филологияи тоҷик ва журналистика

1. Машҳуртарин ёдгории таърихӣ Хитой "Девори қабири Чин" аст, ки қариб 8000 км мурбаъ дарозӣ дорад. Ба сохтмони девор зиёда аз 2000 сол пеш Ши Хуандӣ ном ҳокими ҳамонвақтаи Чин асос гузоштааст, ки дар сохтмони девор 1 миллион одам иштирок кардааст.

2. Тиллои аз ҳама калони табиӣ соли 1872 аз кони "Ситораи умед" дар Австралия ёфт шудааст, ки вазни он ба 99 килову 800 грам баробар буд.

3. Алмоси аз ҳама калон дар Африқои Ҷанубӣ ёфт шудааст, ки вазни он ба 600 грамм баробар буд.

4. Яке аз аввалин филизҳое, ки инсон ёфтааст, тилло мебошад. Мувофиқи маълумотҳо 12 ҳазор сол пеш аз мелод тилло маълум будааст.

5. Ҷори аз ҳама калонтарин дар давлати Малайзия (Ҷори Саравак Чембер) аст, ки дарозии вай 700 метр, паҳноӣ 300 метр, чуқуриаш 6 метр буда, дар он 7500 автобусро ҷой кардан мумкин аст.

6. Боридани жолаи аз ҳама зиёд дар қазираи Ява (Индонезия) ба мушоҳида мерасад, ки дар ин ҷо ҳар сол ба ҳисоби миёна 167 рӯз раъду барқ ва жола ба амал меояд.

МИНБАРИ

ВАТАН

НАВҚАЛАМ

Шамъигули ШЕРАЛӢ,
хонандаи синфи 8, МТМУ
№17-и ноҳияи Восеъ

ВАТАН
Ватан, бахту ормонам тӯӣ,
Ватан, набзи ҷононам тӯӣ.
Ливоӣ тахту бахти ту баланд бод,
Навоӣ бекарони ман тӯӣ.
Шукуфон бод ахтарат дар фазоят,
Ахтари шаби торам тӯӣ.
Муҳаббат дар канори тусти фурузон,
Ай Ватан ҷон, ҷон Ватан ҷон, ай Ватан.

ВАҲДАТ
Ба хурами диёрат, Ваҳдати Тоҷикистон,
Бар сарсабзии қаҳон, Ваҳдати Тоҷикистон,
Ваҳдат аз мо тоҷикон, Ваҳдати Тоҷикистон,
Ниҳам сучуд бароят, барои номи покат,
Ваҳдат аз мо тоҷикон, Ваҳдати Тоҷикистон.

ХАВҶУ ҶАРОС ЗИ РАҚИБИ БАДБИН

Ку дӯст, ки қадри ёри ҳамдам донед?
Ку сӯхтадиле, ки лаззати гам донед?
Одам зи кучою хоки одам зи кучо,
Одам бошад, ки қадри одам донед.

Дар ҳолати шодию ғам, болидарӯҳию парешонхотирӣ инсон ба дӯсту ҳамнишине эҳтиёҷ дорад, ки даст ба шонаҳояш гузорад ва ғами худро каме ҳам бошад фаромӯш кунад. Танҳо ҳамнишини хуб ва дӯсти ҳақиқӣ метавонад ғаматро сабук намояд. Ҳамеша ба хотири он, ки дӯсти самимию ҳақиқӣ пайдо кунанд, ҳар ҷо ки равам, бо ҳар касе ошно шавам муносибати дӯстона мекунам, вале ҳамеша дар кунҷи дилам як ҳисси тарсу ҳарос аз ҳамнишини бад вучуд дорад ва аз зӯҳр кардани он ва рақибӣ бад дар ташвишам. Ҳамнишини нек мисли атрфурӯшест, ки атрашро ба ту надиҳад ҳам, бӯйи хушаш дар ту овезад, вале ҳамнишини бад мисли оташпораест, ки ба ӯ наздик нашавӣ ҳам, шӯлаи гармиаш ба ту асар мекунад. Барои он ки вақти ғамгинӣ дӯсти борафокате канорат бошад, бояд пеш аз ҳама барои дигарон ҳамдами муносиб буданат лозим, вагарна дар рӯзҳои роҳату хурсандӣ дӯст кам нест. Барои инсон ҳазор дӯст кам аст, аммо як душман зиёд.

Ҳеҷ гоҳ душман дӯст намешавад, дурӣ бояд ҷуст аз оне ки душманӣ дошт ва акнун муздаи дӯсти дорад. Бояд сайё намуд, ки дӯсти дерина душман нашавад, вагарна аз тамоми камии костагиҳои ҳаётат бохабар аст ва заифхотро ба муқобилат ҳар лаҳза имкони истифода бурданаш вучуд дорад. Дил ки пур аз ғам шуд, шахс мехоҳад, ғамро аз дил барорад, яке бо гиря, яке бо ханда, дигаре дар танҳои бо табиат. Аз ҳамнишини номуносиб танҳои беҳтар аст. Ҳам хуб ва ҳам бад дар дасти худ инсон аст. Хоҳӣ ки ҳамнишини аз некон бошад, барои дигарон аз некӣ биандеш, вале аз рақибӣ бадбинӣ ҷоҳил ҳазар намо. Чунон ки дар урфият гуфтаанд: "Бо моҳ шинӣ, моҳ шавӣ, бо дег шинӣ, сиёҳ шавӣ".

Шаҳзода САӢЦАҶАРОВА, донишҷӯи соли 3-юми
факултаи филологияи тоҷик ва журналистика

ҲИССИ ВАТАНДӢСТИРО РУЩА МЕБОЯД

Салтанати РАМАЗОН,
донишҷӯи соли 2-юми
факултаи омӯзгорӣ

Воқеан ҳам ҳар фарди солимфикре, ки дорои ақлу шури инсонист, бояд дарк карда тавонад, ки Тоҷикистони азизамон дирӯз чигуна буду имрӯз чӣ гуна аст. Беҳтарин неъматӣ бебаҳо дар рӯи замин ин сулҳ аст, ки мутаассифона, дар баъзе аз мамлакатҳои дигар дида намешавад. Хушбахтона, дар Ватани бихишосоамон Тоҷикистон сулҳу оромӣ, дӯстиву рафоқат, ҳисси ватандустӣ ва яқдилӣ дастаҷамъӣ ҳукумфармоӣ мекунад. Албатта, ҳар як фарде, ки ҳисси ватандӯстӣро дар қалби худ парвариш мекунад, бояд донанд, ки гуфтаҳои боло беасос нестанд ва Тоҷикистон низ ба осонӣ соҳибистиқлолу шухратб нагаштааст.

Агар имрӯз Тоҷикистон дар қатори дигар давлатҳои пешқадами дунё парчами худро дар арсаи байналмилалӣ парашон кардаасту ҳамчун давлати соҳибистиқлол муаррифӣ гаштааст, ин албатта ба тӯфайлу баракат ва заҳмати шабонарузи Пешвои миллат муҳаррам Эмомалӣ Раҳмон мебошад.

Худованди бузург баъди ин қадар парешониву сарсонӣҳо дари раҳматашро ба рӯи тоҷикистониён боз намуда, ба онҳо беҳтарин марди салору хайрхоҳ, далери ҷасур ва нотарсу раҳмдилро ба ҳайси шоҳи одил, падари мушфиқ, сарвари адолатхоҳ ва Пешвои донишманд ҳада намуд.

ДОНИШҶҮ

ХУНАР-ДАВЛАТИ ПОЯНДА

Лайло ХАБИБУЛЛО,
донишҷӯи соли 3-уми факултаи
химия, биология ва география

Хунар омӯз к-аз хунармандӣ,
Даркушой кунӣ на дарбандӣ.

Хунар сармомия гаронест, ки ки онро ба ягон дорой, сарват, симу зар иваз кардану харидан ғайриимкон аст. Хунар инсонро бузургию шахомат бахшида, уро болидарӯ мегардонад. Шахси бохунар дарёро мемонад, ки онро ҳар замон обест зулолу ошомиданӣ. Шахси хунармандро ҳар як лаҳзаи умр ғанимат аст ва онро бомаврид истифода мебарад. Аз донеа хирмане месозад, аз матое чома медузад, аз гуле гулзор ҳосил мекунад. Барҳақ гуфтаанд: "Бе дарду ранҷ ганҷ муяссар намешавад".

Ҳамаи хунарҳо ҳангоми омӯзиш душворие доранд, ранҷе доранд, ки касро дилғир месозад, вале кам одамон не ёфт мешаванд, ки ин душворихоро паси сар намоянду хунареро омӯзанд. Хунармандон ҳеҷ вақт дастнигар намегарданд, зеро худ кони хунар ҳастанд. Ҳар як инсон дар зиндагӣ меъмори худ аст ва аз худ метавонад шахсияти бузурге созад. Ин бузургӣ ба хираду дониши кас вобастагӣ дорад.

Айб аст, ки дар хунар накушӣ,
Сад айб ба як хунар накушӣ.
Соҳибхунаре, ки ботамиз аст,
Дар дидаи мардумон азиз аст.

Хунар ганҷинаи пулзар ва хунарманд заргари бузургест, ки бо офаридаҳои қолибаш мафтунгари дилҳои инсонист. Назокату нафосати ҳар як хунарманди асил сирри ниҳони худро дорад, ки дастовардҳои ҳар як хунарманд аз дигаре хубтару беҳтар, диққати бинандаро бо худ ҷалб менамояд, вале фарди беҳунар дар ҳама маврид хору залил аст.

МЕҲРИ ВАТАН

Мухриддин ХОЛНАЗАРОВ,
донишҷӯи соли 2-уми факултаи
молиявию иқтисодӣ

Ватан калимаи зебо ва хучастае аст, ки бо шуниданаш хонаву дар, гаҳвора ва Модар пеши назар меояд. Ватан сарнавишту қисмати ҳар як инсон ва Модари мушфику меҳрубон аст. Агар Модар асли моро ба дунё оварда бошад, Ватан ба саромон дастӣ навозишкорона гузошта, ба роҳи идомаи зиндагӣ оғӯш кушодаст. Муҳаббат ба Ватан асосан дар дараи кӯдакӣ дар дили ман зоҳир шуда, минъбад ташаккул ёфт. Инсон ба ҳар зарра хоку ҳар қатра оби Ватан ончунон дил мебандад, ки бе он наметавонад хушбахту бахтиёр бошад. Ҳиссиёти ватандӯстӣ ин худ садоқат ба Ватан ва сазо кӯшиш ба нафъи Ватан хизмат кардан мебошад.

Дар ишқи Ватан булбули гӯянда манам.
Дар васфи Ватан ба васл гӯям суханам.
Ман аз каму коти худ дам назанам.
Шукрона аз он кунам ки соҳибватанам.

МОДАРНОМА

НАВҚАЛАМ

Амирҷони АБДУЛЛО,
донишҷӯи соли 1-уми факултаи
таърих, ҳуқуқ ва муносибати
байналмилалӣ

Нигаҳбони сари гаҳвораи ман,
Туи модар шабҳо бо гиряи ман.
Чи шабҳое, туро бетоб кардам,
Худам хуфтам, туро бехоб кардам.
Биё модар, биё рӯху равонам,
Биё модар, ту ҳастӣ қалбу ҷонам.
Аё модар, субҳу шом нозам харидӣ,
Ҳама хуфтанд, ту бедорӣ кашидӣ,
Дар он моҳе, ки қорам гиряҳо буд,
Ту дар он моҳ бароям ранҷ дидӣ.
Ту модар ишқи ҷамоли хокиёнӣ,
Ту модар зикри ҳама афлокиёнӣ.
Биҳишт дар зери пои модарон аст,
Ва номаш доимо андар забон аст.

СОҲАИ САЙЁХИРО РУША МЕБОЯД!

Мадина МИРЗОЕВА,
донишҷӯи соли 2-уми факултаи
молиявию иқтисодӣ

Анъанаҳои хунарҳои бадеии халқӣ, ки ҳанӯз дар давраҳои қадим ташаккул ёфтаанд, ба ҳаёти иҷтимоӣ, расму оинҳои мардумӣ, тафаккури бадеӣ ва эҷодиёти халқ бевосита алоқаманд мебошанд. Ин анъанаҳои қадима имрӯз низ дар ҷомеаи муосир аҳамияти худро гум накардаанд. Эҳёи хунарҳои мардумӣ аз қабилӣ адрасбофӣ, атласбофӣ, абрбандӣ, абрешимбофӣ, алочабофӣ, беқасабофӣ, бофандагӣ, гулдӯзӣ, гилембофӣ, зардӯзӣ, кафшдӯзӣ, қуроқдӯзӣ, шерозбофӣ, сабадбофӣ, сӯзанидӯзӣ, чармгарӣ, қомадӯзӣ, ҷӯроббофӣ ва дигарҳо ба таъмини модии рӯзгори мардуми кишвар, зиёд гардидани маҳсули дастӣ хунармандон ва муаррифии имкониятҳои фарҳангии ниёгон ба сайёҳон мусоидат менамояд.

Иқдом ва ташаббусҳои Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷиҳати рушду эҳёи хунарҳои мардумӣ, дастгирии соҳибкорони соҳа, муҳайё кардани ҷойҳои нави корӣ барои занону бонувони хонанишин ва афзун намудани ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти дастӣ баёнгарӣ таваҷҷуҳи хосе ба соҳаи мазкур мебошад. Дар ин замина, бо дастури супоришҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон соли 2018 Соли рушди сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ эълон гардид. Тайи солҳои охир раванди омӯзиши хунарҳои мардумӣ бо маром рушд ёфта, ҷиҳати таҳкими фаъолият дар самти ҳарчи беҳтар ба тайёрии касбӣ ҷалб намудани занону духтарони хонанишин, таҳия ва амалисозии барномаҳои таълимоти касбӣ, арзёбии сифати хизматрасониҳои таълимоти касбӣ чораҳо андешида шудаанд.

МУНОСИБАТИ ИНСОН БА ТАБИАТ

Ҷовидони МИРЗОШАРИФ,
донишҷӯи соли 3-уми факултаи
химия, биология ва география

Ҷумҳурии Тоҷикистон яке аз ҷумҳуриҳои кӯҳсор ба шумор рафта, дорой табиати зебо мебошад. Ҳар сол аз дигар давлатҳои ҷаҳон ба ҷумҳурии мо бо мақсади сайру савёҳат, табиати зебо ва кӯҳҳои осмонбӯси кишвари моро дидан карда, давлати моро дар байни дигар давлатҳои ҷаҳон муаррифӣ мекунанд. Ҷумҳурии Тоҷикистон сол то сол рушду нумӯ ёфта, шумораи сайёҳон нисбат ба солҳои гузашта зиёд шуда истодааст. Соли 2017 дар ҷумҳурии 430 ҳазор сайёҳ аз 146 кишвари ҷаҳон ташриф овард, ки нисбат ба соли гузашта 15% зиёд буд.

Барои боз ҳам зебо нигоҳ доштани табиатамон дарахтон, гулбунтаҳо ва олами ҳайвоноти нодиронро муҳофизат намоем. Табиатро аслан худӣ инсон ба нестӣ оварда мерасонад. Инсон ва табиат бо ҳам алоқамандии зич доранд. Инсон аз аввал бо табиат муносибат дошта, неъматҳои бебаҳри онро чун манбаи ҳастӣ ва барои зиндагии худ истифода мебард ва мебарад. Мо бояд донем, ки дар қадом ҳолате бошем ва ҳар ҷое, ки қадам мегузорем ва ифлос мекунем, он ҷо хонаи мо ҳисоб мешавад. Бехуда нагуфтаанд: «Табиат хонаи мост.»

Набояд фаромӯш кард, ки табиат як системаи мураккаб мебошад, ки ҳамаи қисмҳои он пайдарпай буда, ба ҳам алоқамандии зич доранд. Вақте мо аз табиат об, ҳаво, хурук ва манбаи модиро дар зиндагии ҳаррӯзаамон истифода мебарем, бояд ҳифзи онро низ аз хотир набарорем.

Мутаассифона, дар ҷомеаи нафароне ёфт мешаванд, ки нисбат ба табиат безъатиноӣ зоҳир намуда, оби дарёву чашмаҳоро ифлос карда дарахтони сояфканро решақан, гулу гиёҳҳоро поймол мекунанд ва бо дуди сӯзишвории ғализ ҳавои гирду атрофро ифлос мегардонанд.

Хулоса, табиат дар ҳама давру замон ба дастгирии мо инсонҳо ниёз дорад. Мо ҷавонони ин кишвар бояд кӯшиш ба харҷ диҳем, то дар ободии Ватан ва табиати он саҳмгузор бошем.

ЭЪЛОН

Шиносномаи донишҷӯи соли 1-уми факултаи омӯзгорӣ Моҳияи Шерали бо силсилаи А01066838 гум шудааст ва ҳар касе ки ин шиносномаро дарёфт намояд, бо рақами 985 34 42 26 занг зананд. Касе, ки шиносномаро дарёфт мекунад ва ба соҳибаш бармегардонад, бо маблағи пулӣ қадрдонӣ карда мешавад.

ЁДИ ГУЗАШТАГОН

Мунаввар ШАРАФОВА,
донишҷӯи соли 2-уми
факултаи омӯзгорӣ

НАВҚАЛАМ

Мисли Хайём ёд дорам соқию марҷонро,
Фикри Саъдӣ мекунам дар зиндагӣ садсолаҳо.
Мисли Ҳофиз мегӯям аз меҳри бепоёни худ,
Чун Ҳилолӣ мешавам сангрезаи вайронаҳо.
Ишқи Сино мекашид дилро ба сӯйи мушқу гиёҳ,
Айнӣ, Ҷомӣ менависам аз висоли хуриҳо.
Достони ишқи Бедил дар сурӯги дилдодаҳо,
Меҳвари Табрез мекунад Румиро аз ёдҳо.
Мунаввар ҳам пойдори ин ҳама ганҷинаҳост,
Меситонад дили ҳар кас дидаву хонандаро.

ПАЗМОНАТ ШУДАМ, МОДАРЧОН...

Шаҳноза ҚАНОАТОВА,
донишҷӯи соли 2-уми Коллеҷи
иқтисодӣ-техникӣ ғайридавлатии
шаҳри Кӯлоб

Салом, модарҷони азизу меҳрубонам. Модарҷон, медонӣ чӣ хел пазмонат шудам? Пазмони аллаҳи ширинат, пазмони навозишҳои зебоат гардидаам. Модарҷон, гоҳ ба худ мегӯям, ки як бори дигар тифл шаваму ту бо он дастони нозукат маро навозиш намойӣ. Бо лаҳни ширинат писарам бигӯйиву садо бизанӣ. Модарҷон, медонӣ дар ин дунё ба ғайр аз ту касеро надорам, ту қиблағоҳам, вуҷудам ва ҳастиям.

Эй модари ҷон ба хоки поят садқа,
Бар хандаи ширину садаот садқа.
Одам зи дуо сабзаду об зи дарахт,
Бар панду насиҳату дуоят садқа.

Модарҷони азизу меҳрубонам, он пандҳои ту буд, ки ман ба ин мартабаҳо расидам. Модарҷон, ту он касе ҳастӣ, ки чӣ будани ҳаётро ба ман омӯзондӣ. Маро бо одаму олам шинос намудӣ, дунёи ториқамро равшан кардӣ. Модарҷони меҳрубонам, ту барои ман устои аввалин, дӯсти беҳтарин ҳастӣ. Ту будӣ, ки ман танҳоямро ҳис накардам. Ҳар гоҳе ки ашк мерехтам, ту ба дастони зебоат оби чашмамро тоза карда бо суҳанони дилнишинат дили маро таскин медодӣ ва маро дар сари зонҷат меҳобондӣ. Оҳ, модарҷон, як бори дигар он лаҳзаҳо бар гардаду ман як бори дигар он навозишҳоро бубинам. Модарҷон, илоҳо мисли гулҳои шукуфон бошӣ.

ҒОЛИБИ МУАММОҲО МУАЙЯН ГАРДИД!

Ба 5 муаммо, ки дар шумораи гузашта аз тарафи донишҷӯи соли 4-уми факултаи молиявию иқтисодӣ Амирҷон Шарипов пешниҳод гардида буд, 18 нафар хонанда ҷавоб пешниҳод кард, ки аз ин шумор танҳо се нафарашон ҷавобҳои дуруст пешниҳод карданд. Инҳо Адибаи Н., донишҷӯи соли 3-уми факултаи филологияи тоҷик ва журналистика (18.10.2018, соати 13:56), Бобоев Аъзам, омӯзгори факултаи филологияи хориҷӣ (19.10.2018, соати 08:44), Абдулоев Шерхон, донишҷӯи соли 4-уми факултаи молиявию иқтисодӣ (20.10.2018, соати 09:30) Раҳимова М., донишҷӯи соли 4-уми факултаи химия, биология ва география (22.10.2018, соати 10:00), ва мебошанд.

Аз таърихи рӯзҳо маълум мегардад, ки ғолиб Адибаи Н. мебошад, зеро пеш аз дигарон ҷавобҳои дуруст пешниҳод кардааст.

Дигар нафароне, ки ҷавоб пешниҳод кардаанд, инҳоянд: Аюбова Зевар (4 ҷавоби дуруст), Ҳайдаров Мирраҳмад (4 ҷавоби дуруст), Аҳқомиддини Қадам, (4 ҷавоби дуруст), Набизода Бахтиёр, (4 ҷавоби дуруст), Хоҷаев Амонхуҷа (4 ҷавоби дуруст), Мирзокаримов Фаридун (2 ҷавоби дуруст), Тағозода Муборақшо (3 ҷавоби дуруст), Рамазони Фарҳод (4 ҷавоби дуруст), Муродов Муҳидин (4 ҷавоби дуруст), Муродзода Бозорали (3 ҷавоби дуруст), Фарзонаи Неъматулло (4 ҷавоби дуруст), Шарифов Бедилҷон (4 ҷавоби дуруст), Ҳакимов Раҳматулло (2 ҷавоби дуруст), Бобозода Рамазон (3 ҷавоби дуруст) мебошанд.

Ҳар касе, ки ҷавобҳои дуруст аз назар гузаронидан мехоҳад, ба идораи рӯзнома ташриф оварда, метавонад ҷавобҳои дуруст бубинад.

ЗАБОН ВА УСЛУБИ "БАДОЕЪ-УЛ-ВАҚОЕЪ"

Забон аз нигоҳи сохтори худ системае аст, ки бо узви шоҳаҷои марбути яқдигар: қисматҳои гуногуни он эҷод гардидааст. Эҷоди забон ба раванди ташаккули инсон зич алоқаманд аст, ки инро дар мисолҳои мушаххаси таърихӣ метавон мушоҳида намуд. Вобаста ба ҳудуди пайдоиши таърихӣ ҳар қавму миллат забон ё низ ба ҳамаи ҳудуд инкишоф ёфтааст. Азбаски халқҳои ориёнаҷод аз қадимтарин сокинони сайёраи замин маҳсуб мешаванд, бинобар ҳамаи забони онҳо дар байни дигар забонҳои дунё чӣ аз лиҳози низому тартиби забонӣ ва чӣ аз нигоҳи захираи луғавӣ қомилтарин забонҳои башараф ҳисоб меёбад. Аз миёни забонҳои ақвоми ориёнаҷод, бахусус забони форсии тоҷикӣ шоистаи ҳама гуна ситоиш аст.

Дар ин бобат ихтисосмандони бонуфузтарин маҷассисоти забоншиносӣ ҳамагон қазияро эътироф менамоянд, ки дар мазмуни он чунин муҳтаво дарёфт кардан мумкин аст. Дар айни замон қисмати кулли забонҳои умумибашарӣ ҳанӯз ҳам раванди таҳлилу таҷзияро фаро гирифта истода бошанд, на забони форсӣ раванди натиҷагириро паси сар менамояд. Ва ин баҳои мутахассисон беҳуда нест, зеро дар тӯли муддати мавҷудияташ забони форсӣ тамоми марҳаллаҳои тараққиётро аз сар гузаронидааст.

Башарият маҳз тавассути ҳамаи забон чунин шоҳкориҳои тафаккури инсониятро амсоли "Шоҳнома"-и безаволи Фирдавӣ, "Гулистон"-и Бӯстонӣ ва "Саъдӣ", девони безаволи Ҳофиз, "Баҳористон"-и Абдураҳмони Ҷомӣ, "Маснави маънавий"-и Мавлавӣ, "Мантукутайр"-и Фаридиддуни Аттор ва даҳқову садҳо офаридаҳои гаронмояи тамаддуни шарқро пазируфтааст, ки забони дигаре то ин ҳудуд дастовардҳои қобили қабули умум надорад. Возеҳ аст, ки барои ба ин пояи баланди инкишоф баромадани забони форсӣ соҳибони зиёди ин забон хидмати бузург намудаанд. Ҳар насл барои муҳташамаи гаштани хоҳи безаволи забони форсӣ аз худ хиште илова намудааст, ки дар натиҷа наели муосирӣ форсизабон аз манораҳои осмонбӯси ин хоҳи абадбунёд дилпуруна ба фардо менигарад.

"Бадоеъ-ул-вақоъ" - и Зайниддин Маҳмуди Восифӣ аз лиҳози забону услуб яке аз ҳамагон хиштҳои оест, ки ворисони он ба девори хоҳи забони адабии тоҷик (порсии дарӣ) насб кардаанд.

"Бадоеъ-ул-вақоъ" китоби машҳури Зайниддин Маҳмуди Восифӣ, ки аз ёддоштҳои нависанда фароҳам омадааст.

Зайниддин Маҳмуди Восифӣ

таснифи "Бадоеъ-ул-вақоъ"-ро байни солҳои 1557-1533 ба анҷом расонидааст, ки дар навиштанаш 20- соли ҳаёти худро сарф намунадааст. Ин асар куллиёт ё осори баргузидааст. Ҳаҷми асар 90-ҷузъи чопиро ташкил дода, аз 46-боб иборат мебошад, ки ба ҳар як боб мувофиқи мазмуни он номгузори шудааст. Масъалан боби 33-юм чунин ном дорад: "Гуфтор дар зикри фазои камолоти Мавлоно Субҳӣ", ё ин ки як қисми бобҳо бо номи "Достон", боби 35 "Достони хамсаи мутаҳайира" оғоз ёфтаанд. Ҳаҷми баъзе бобҳо хеле калон буда, дар он қисса, ривоят ва ҳикоят, ки ба повестҳои имрӯза хеле монандӣ доранд, оварда шудаанд, вале ин бобҳо ба ҳамдигар узван ва мазмунан алоқаманд нестанд.

Ҳар кадоме дар алоҳидаги мустақил буда, ба худ мазмуну идеяи хос доранд. Танҳо чанд боби аввал то андозае ба ҳам алоқаманданд. Дар ин бобҳо нависанда дар бораи ҳуҷуми сафавиён ва аз Хурросон ба Мовароуннахр гурехтан, дар бораи ҳаёти минбаъдаи худ дар Самарқанд, Бухоро, Саброн, Шохрухия, Тошканд ба тафсил накл менамояд. Аз боби 11- сар карда, ин алоқамандӣ қанда мешавад. Зайниддин Маҳмуди Восифӣ дар ин маврид ба 32- қадам монда буд ва дар дарбори Келдимухаммад хизмат мекард.

Бадоеъ-ул-вақоъ"-ро куллиёти осори нависанда номидан мумкин аст. Ҳазалиёт, рубой, қитъа, қасида ва ашъори ба шеваҳои маҳалҳои гуногун, муаммо ва таърих, ки дар мавридҳои гуногун аксар бадоятан гуфта шудаанд, ҳама дар китоб ҷамъ оварда шудаанд. Аммо Зайниддин Маҳмуди Восифӣ устоди насри бадеӣ буд. Иншои санадҳои расмӣ, номаҳо, катибаи ҷои санҷиҳои мазор ва ғайра, ки дар шароити гуногуни ҳаёт барои ҳамчун манбаи моддии зиндагӣ хидмат кардаанд, дар "Бадоеъ-ул-вақоъ" дарҷ гардидаанд.

Аз ҷои ин санадҳо на танҳо маҳсули фикрии вайро қомилтар тасаввур мекунем, балки бо ҳуҷҷатҳои дорои аҳамияти таърихӣ замон низ шинос мешавем.

Хуллас, "Бадоеъ-ул-вақоъ" намунаи насри нафиси классикии тоҷик буда, тарзи зиндагӣ ва одоби русуми мардуми ҳамагон давраро инъикос мекунад.

Матни ҷомеи илмию интиқодии "Бадоеъ-ул-вақоъ"-ро А. Н. Болдырев аз ҷои 25- нусхаи дастнавис ба вуҷуд оварда, дар 2-ҷилд соли 1961 мунтаҳир кард.

Оламбӯ НОСИРОВА,
ассистенти кафедраи
забони тоҷикӣ бо методикаи
таълими он

ДИЛБОҲТАИ КАСБИ ОМУЗГОРӢ

Муаррифии фарзандони барӯманди миллат вази фаи дастпарварон ва маҳсули заҳматҳои онҳо, ки дар ҷодаи касби хеш шахсиятҳои тарбия кардаанд, маҳсуб меёбад. Дастпарварону шогирдон чунин шахсиятҳои бояд дар муаррифии шахсияту заҳматҳои устодон саҳим бошанд. Вобаста ба ин аз хидмату заҳматҳои беҳ-

зергурӯҳи устод шомил гардидаанд. Баъди гузашти андак вақт мо лаззати дарси устодро ҷашидему аз дарсҳои як ҷаҳон маънӣ бардоштем. Имрӯз ба мақоми омӯзгорӣ расидему услубҳои хоссае, ки устод ба мо дар дарс мегуфтанд, ба онҳо пайравӣ намуда истодаем.

Зиндагии устод Сангов Қаюм чандин давраҳо дар бар гирифта, устод пастиву баландҳои рӯзгорро бисёр дидааст. Фарзандони барӯманд тарбия намуда, соҳиби наберагони зебо ҳастанд.

Устод Сангов Қаюм 03.08.1938 дар шаҳри Кӯлоб дар оилаи деҳқон ба дунё омадааст. Педагог, номзади илмҳои педагогика (1981), дотсент (1987), Аълочии маорифи Тоҷикистон (1991) мебошад. Хатмкардаи факултати забон ва адабиёти тоҷик ва таърихи Институти давлатии педагогии Кӯлоб (ҳоло ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, 1961).

Таҳсил дар мактаби миёнаи №2 шаҳри Кӯлоб ба номи К.Е. Ворошилов (ҳоло №42 ба номи Хуршед Қосимов, 1946-1956), донишҷӯ (1956-1961), муаллими фанҳои забон ва адабиёти тоҷики мактаби миёнаи шабонаи коргарҷавонони шаҳри Кӯлоб (1961-1963), хизмат дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи Иттиҳоди Шӯравӣ (1963-1965), муаллими фанҳои забон ва адабиёти тоҷики мактаби миёнаи №3 шаҳри Кӯлоб (1965-1967), муаллими кафедраи забони тоҷикии ИДПК (1967-1969), аспиранти рӯзонаи кафедраи забони тоҷикии ИДПД ба номи Т.Г. Шевченко (ҳоло ДДОТ ба номи С. Айни, 1969-1972).

Аз соли 2004 то инҷониб дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими онӣ Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ мебошад. Доир ба мавзӯи "Таълими лексикаи забони модарӣ дар синфҳои 5-6 мактабҳои тоҷикӣ" соли 1981 дар шаҳри Москва

Эраҷ ДАВЛАТОВ,
номзади илмҳои филологӣ,
сардори Раёсати илм ва инноватсия

рисолаи номзади дифоъ намунадааст. Муҳтавои тадқиқоти илмию маъсалаҳои таълими лексикаи забони тоҷикӣ дар синфҳои 5-6 ва алоқамандии он бо сарфу наҳви забони тоҷикӣ. Таълифоти илмию Сангов аз 3 рисолаи илмӣ, як маҷмӯаи мақолаҳо ва тақризу мақолаҳои илмӣ-методӣ, илмӣ-оммавӣ иборатанд. Бо нишони сарисинагии "Аълочии маорифи Тоҷикистон" (1991, Душанбе), Олими сол дар донишгоҳ (2014) ва Ифтихорномаҳо сарфароз гардидааст.

Бояд иброз дошт, ки устод барои ҳамаи хатмкунандагони факултати филологияи тоҷик ва журналистика, ки тӯли фаъолияти кориашон дарс гуфтаанд, идеали воқеист. Устод тамоми умрашро ба таълиму тарбияи шогирдон сарф намуда, бо заҳмату меҳнати ҳалол ба сар бурдааст. Ҳамкорону ҳамсолони устод, ки тамоми умр бо ӯ қору фаъолият намудаанд, қисса мекунад, ки "...боре нашундаанд, ки Сангов Қаюм дар дарсаш дер монда бошад ва ё даршиканӣ намудааст".

Дар ҳоли ҳозир замоне воридаи синфхона мешавад, гумон мекуни, ки дарси нахустинаш бошад, яъне ҳанӯз ишқи дарсу омӯзгорӣ дар қалбаш шуъла мезанад.

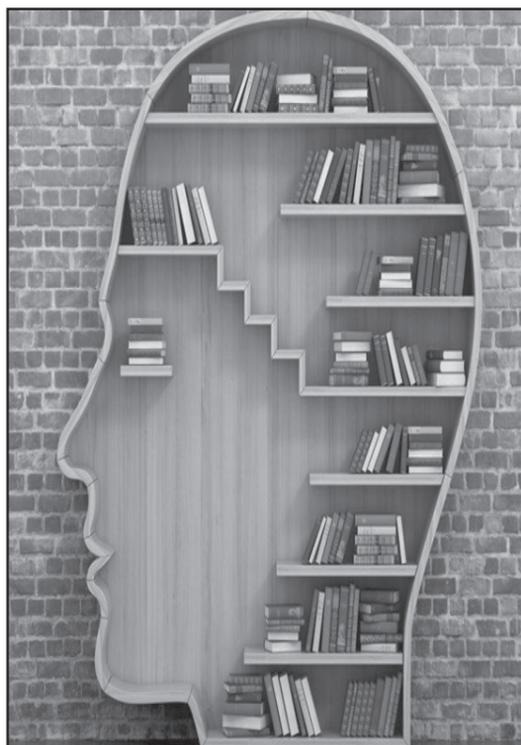
Устод Сангов Қаюм имсол ба синни мубораки 80-солагӣ қадам мегузорад. Мо, шогирдон устодро бо ин санаи неки ҳаёташон сидқан муборакбод гуфта, барояшон аз даргоҳи Яздони пок тани сиҳат, бурдборӣ ва комгорӣ таманно дорем.

тарин омӯзгор, методист, тарбиятгар, одил, ғамхору хушсалиқ, омӯзгоре, ки касбашро на ҳамчун воситаи пешбурди рӯзгузаронӣ, балки ҳамчун ишқ қабул кардааст, дотсент Қаюм Сангов нуктаҳои ҷолибро хотирнишон мекунем.

Устод Қаюм Сангов яке аз омӯзгорони саҳтгир, ошиқ ба касби худ, ғамхору дилсӯз, ҳамчунин методисти шинохтаи кишвар маҳсуб меёбад.

Замоне ки ба Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ қадам ниҳодам, овозаи саҳтгирҳои устод Сангов Қаюмро аз донишҷӯёни курсҳои болоӣ шунидам ва то андозае маро тарс фаро гирифт, ки аз имтиҳони устод чӣ хел мегузашта бошам? Ҳатто қор то ҷое расид, ки зергурӯҳи устодро, ки аз фанни практикӯми забони тоҷикӣ дарс мегуфтанд, қариб ки интиҳоб накунам. Сипас, тавақал карда, дар

АКСҶОИ ГҶӢ

Ҳеч гоҳ ба зан хушунатро раво набин!

في اليابان تمثال طريف يحمل رسالة جميلة
وزنك وقيمتك ليس بعدد الكيلوغرامات و لكن بعدد

الكتب التي تقرأها

СУХАНИ МОНДАГОР

М. С. Норбеков

Ангуштони панчаатонро мушт карда нагардед, балки панҷаро кушода нигоҳ доред, зеро ҳар чизе, ки дар қафи даст чой мегирад, моли шумо мешавад. Дар ҳамин маврид панҷаҳоятон бояд калон кшода бошанд, то ин ки он қисме, ки аз байни ангуштонатон мерезад, ба волидон, қисме ба хешу ақрабо, қисме ба мӯхтоҷон расад. Ҳар чизи дар қафи дастатон биқимонда моли ҳақиқии шумо аст. Ҳамон чизи боқимонда шуморо сарватманд мегардонад. Зеро дарё ба тамоми ҷонзоди сари роҳаш ҳаётбахшанда аст.

ШИОРИ ПИФАГОР ДАР ҲАЁТ

Мегӯянд, ки рӯи ангуштарии Пифагор ин шиор нигошташуда буд:
Ноқомии кӯтоҳ аз муваффақияти кӯтоҳ беҳтар аст.

КОВИШ: 5 САВОЛ - 100 СОМОНӢ МУКОФОТ

1. Ин китоб аввалин китобест дар дунё, ки аз ҷиҳати тарҷума ба забонҳои дигар дар ҷойи аввал меистад. 500 сол пеш аз ин бо 33 забон ва дар ибтидо асри XIX ба 70 забон тарҷума гардидааст. Ба ҳисоби миёна дар ҳар даҳ рӯз тарҷумаи ин китоб ба забони нав чоп мешавад ва то охири соли 1996 ба 2167 забон ба таври пурра ва қисман тарҷума гардидааст. Аз ҷиҳати теъдоди нашр дар ҷаҳон ҷойи аввалро ишғол менамояд ва китоби аз ҷама зиёд мутолиашаванда махсуб мешавад.

Хонандаи муҳтарам, марҳамат карда гӯед, ки ин китоб кадом аст.
2. Муҳтарам хонандагон, марҳамат карда гӯед, ки ҳар сол мардуми Хитой рӯзи панҷуми моҳи панҷуми ҳар сол дар дарёҳои Чин

мусобиқаи қаикронӣ ташкил мекунанд. Марҳамат карда гӯед, ки сабаби ташкили қаикрониро дар Чин дар чӣ мебинед?

3. Президенти Ассотсиатсияи футболу Бруней дар таърихи футбол миёни ҷамаи ходимони ин намууди варзиш аз рӯи як чиз фарқ мекунад. Муҳтарам ҳозирчавобон, гӯед, ки аз дигар Президентони ассотсиатсияи футболу ҷаҳон бо чӣ фарқ мекунад?

4. Дарвозабони клуби "Сток-Сити"-и Англия Асмир Бегович ҳамчун дарвозабон бо як амалаш номи худро ба китоби рекордҳои Гиннес ворид намуд. Кадом амали Асмир Бегович сабаби дохил шудан ба китоби рекордҳои Гиннес шуд?

5. Фермер Чеймс Грилэнро дар

Амрико шахси белотез мегӯянд. Муҳтарам ҳозирчавобон, марҳамат карда гӯед, ки сабаби бетолез ном бурдани Фермер Чеймс Грилэнро дар чӣ чист?

Хонандае, ки сари вақт ва пеш аз ҷама ба саволҳо ҷавобҳои дуруст пешниҳод мекунад, соҳиби мукофотпулӣ ба миқдори 100 сомонӣ мегардад.

Шаҳбози
РУСТАМШО,
докторанти
(PhD)-и ихтисоси забони тоҷикӣ

СОПРӢЗ ХУҶАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессору устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки аз 1-уми ноябр то 30-юми ноябр солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику тахнияти гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар қору фаъолияташон комёбҳои беназирро таманно доранд. Биғузур ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шуҳратманд ва чун Ҷомӣ хоксор бошед! Ҳеҷ гоҳ БАХТ ва ХИЗР кошонаи шуморо тарк наосозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҷама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушиеву хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Биғузур дар умратон баракат ва дар касбатон ҳалолкорӣ пайваста амалӣ гардад.

1. РАҲМАТОВ УМЕД, 01.11.1983, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
2. НАЗАРОВ ШОДӢ, 01.11.1993, ноziри Маркази тестӣ;
3. СИРОҶИДДИНИ ДАВЛАТАӢ, 01.11.1991, ассистенти кафедраи математика ва методикаи таълими он;
4. МУРОДОВ АМИРАӢ, 02.11.1953, ҷонишини декан оид ба таълими ғоибонаи факултаи омӯзгорӣ;
5. САИДОВА МАЛИКА, 04.11.1961, ассистенти кафедраи химия ва биология;
6. ПИРАКОВ НАСИБА, 05.11.1988, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
7. ХУДОЁРОВ ҚУРБОН, 05.11.1946, муаллими калони кафедраи химия ва биология;
8. САЙДАЛИЕВ АБДУЛАЗИЗ, 05.11.1948, муаллими калони кафедраи физика, математика, таълими он ва технологияи материалҳо;
9. ШЕРОВА ИДИГУӢ, 05.11.1972, лаборанти кафедраи география ва сайёҳӣ;
10. ИСМОИЛОВА МУБОРАК, 06.11.1962, ассистенти кафедраи химия ва биология;
11. ГУЛОВ РУСТАМ, 07.11.1981, мудири шуъбаи тарбия;
12. РАҲИМОВА САВРОНӢ, 08.11.1945, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи забонҳои ҳозираи рус;
13. РАҲИМОВА САРВИНОЗ, 09.11.1992, ассистенти кафедраи ил-

- мҳои компютерӣ;
14. КЕНҶАЕВА ОЗОДА, 11.11.1964, саромӯзгори кафедраи забони тоҷикӣ ва методикаи таълими он;
15. ҚУРБОНАЛИИ САИД, 11.11.1992, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва методикаи таълими он;
16. НАЗАРОВА РУХШОНА, 12.11.1981, ассистенти кафедраи забони русӣ;
17. ҚУРБОНОВ НЕКРӢЗ, 13.11.1992, ассистенти кафедраи иқтисод ва идора;
18. АМИРОВ ФАЙЗУЛЛОХУҶА, 13.11.1965, сардори шуъбаи сифати таҳсилот;
19. ШАМШОДИ ҶАМШЕД, 14.11.1993, ассистенти кафедраи адабиёти тоҷик ва журналистика;
20. РАФИЕВ САФАРХОН, 14.11.1983, мудири кафедраи илмҳои компютерӣ;
21. АРБОБОВ ҶАМОЛИДДИН, 15.11.1960, посбон;
22. САФАРОВ ХОЛМАД, 16.11.1960, саромӯзгори кафедраи таърих, ҳуқуқ ва сиёсатшиносӣ;
23. НУРМАТОВ НЕЪМАТУЛЛО, 17.11.1989, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
24. ДАВЛАҶАМАНОВА ОБИДАМО, 18.11.1976, фаррош;
25. АЗИМОВ САИДИБРОҶИМ, 19.11.1985, саромӯзгори кафедраи илмҳои компютерӣ;
26. УЗБЕКОВА САНИФАМО, 20.11.1962, китобдори китобхонаи донишгоҳ;
27. ЛАТИФОВ ПАРВИЗ, 21.11.1984, сардори маркази ТИК;
28. МИРЗОЕВА БУНАФША, 22.11.1974, ассистенти кафедраи таҳсилоти ибтидоӣ;
29. ШАҲНОЗАИ ҒОИБ, 22.11.1991, ассистенти кафедраи забонҳои хориҷӣ;
30. РАСУЛОВА ЛУТФИЯ, 22.11.1988, саромӯзгори кафедраи иқтисод ва идора;
31. САЙДАМИРОВА МУҚАДДАС, 22.11.1955, саромӯзгори кафедраи забонҳои хориҷӣ;
32. АБДУЛЛОЕВ НАСРУЛЛО, 24.11.1986, номзади илмҳои сиёсӣ, мудири кафедраи фалсафа;
33. ЛУҚМОНОВА НИГИНА, 24.11.1961, фаррош;
34. РАҲМАТОВА РАЙҶОНГУӢ, 25.11.1970, ассистенти кафедраи физика, математика, таълими он ва технологияи материалҳо;
35. ШАРИФОВ АМИНҶОН, 26.11.1986, декани факултаи таърих, ҳуқуқ ва муносибатҳои байналмилалӣ;
36. БОБОЕВА ТАБАССУМ, 27.11.1987, коргузори кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
37. ГУЛОВ САТТОР, 28.11.1962, мусоҳиби шуъбаи ҳисоб;
38. ВАТАНОВА ГУӢ, 30.11.1969, фаррош;
39. ҲАСАНОВ МАҲСИДДИН, 30.11.1989, ассистенти кафедраи фалсафа;

МУАССИС:

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ КҮЛОБ
БА НОМИ АБӢАБДУЛЛОҶИ
РУДАКӢ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

АБДУЛЛО ҲАБИБУЛЛО,
доктори илми физика ва
математика, профессор, Узви
вобастаи АИ ҶТ, ректори
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

КАРИМОВ САМАРИДДИН,
доктори илми химия, профессор,
Узви пайвастаи АМТ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илми фалсафа,
профессор

ҶУМЪАХОН АЛИМӢ,
доктори илми филология,
профессор

ХОЛИҚОВ САФАР,
номзади илми кимиё

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илми филология, дотсент

НАЗАРОВ ҲОТАМ,
номзади илми педагогика,

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илми таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илми педагогика,
профессор

ҶӢРАЕВ БОБОХОН,
саромӯзгор

САРМУҲАРРИР:
ҶАҲОНГИР РУСТАМ

КОТИБИ МАСЪУЛ:
ЭРАҶ ДАВЛАТОВ,
номзади илми филология

САҲИФАБАНД:
МУНИСА КАРИМОВА

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи шахсии муаллифон дар мақолоти гузоришҳо ақидаи расмӣ ҳайати эҷодии рӯзнома махсуб намешавад. Дурустии асноду далели мақолаҳо ба уҳдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ҶДДМ
"Мега-принт" ба таъб расидааст.
Адади нашр 4500

Нашрия дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон №030/РЗ-97, 30.08.2017 аз нав ба кайд гирифта шудааст.

Маводҳо ба забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд. Рӯзнома тариқи обуна дастрас мегардад.

НИШОНӢ:

735360. ш.Кӯлоб, кӯчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: корӣ: (83322) 3-31-15,
мобилӣ: 918-13-99-68; 981-00-02-19